

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XVI. NÚMERO 370

1 DE SETEMBRE DE 1997

PREU: 200 PTS

El decàleg de la llengua

1. Estima la teva llengua, la llengua catalana, i parla-hi sempre; no la substitueixis per cap altra.
2. No visquis en fals, disfressat de foraster, que així traiexes l'herència dels teus pares.
3. Fes de cada dia un dia de festa; parlant per tot arreu amb orgull la teva llengua.
4. Coneix i honora els pares de la llengua i de la pàtria; des de Ramon Lull a Josep Mª Llompart, des d'Ausies Marc a Joan Fuster i des de Bernat Metge a Salvador Espriu.
6. No et prostitueixis, substituint la teva llengua, que les bagasses deshonren la nissaga.
7. No furtis el llenguatge forà ni baratis el teu; nostres belles paraules són un tresor als teus llavis.
8. No et deixis enganyar per aquells qui volen desfullar i trossejar la llengua catalana.
9. No rebaixis la teva llengua sota les altres; estima-la sobre totes.
10. Sigues mallorquí ferm i amable i conqueriràs el respecte al teu país i als altres.

Miquel Julià i Prohens

onze de setembre

Diada Nacional de Catalunya

Antoni Estruch, Obitoma de Barcelona / any 1714

11 de setembre del 1714

Pregó

Ara Ojats:

Es fa saber a tots generalment de part dels tres Excms. Comuns, prè del parer dels Senyors de la Junta de Govern, persones associades, nobles, ciutadans i oficials de guerra, que separadament estan impedit l'internar-se els enemics en la Ciutat; atès que la deplorable infelicitat d'aquesta Ciutat, en que avui resideix la llibertat de tot el Principat, està exposada a l'últim extrem de subjectar-se a una entera esclavitud. Notifiquem, amonestem i exhortem, representant, pares de la pàtria, que s'afligeixin de la desgràcia irreparable que amenaça el furor i injusta rancúnia de

les armes galispanes, feta seriosa reflexió de l'estat en que els enemics del Rei, N.S., de nostra llibertat i pàtria estan apostats, ocupant bresques, cortadures, baluards del Portal Nou, Santa Clara, Llevant i santa Eulàlia.

Es fa saber que, si després, immediatament d'oït el present pregó, tots els naturals, habitants i altres gents hàbils per a les armes, no es presenten a les places de Junqueres, Born i de Palau, a fi que unidament amb tots els Senyors que representen els Comuns, es pugui repel·lir els enemics fent un últim esforç, esperant que Déu misericordiós millorarà la sort. Es fa també saber que essent l'esclavitud certa i forçosa, en obligació dels seus càrrecs, expliquen, declaren i protesten als presents i donen testimoni als esdevenidors, de que han executat les últimes exortacions i esforços; protesten de tots els mals, ruïnes i desolacions que sobrevin-

guessin a nostra comuna i afligida pàtria i extermini de tots els honors i privilegis, quedant esclaus; però amb tot, es confia que tots, com veritaders fills de la pàtria, amants de la llibertat, acudirán als llocs assenyalats, a fi de vessar llur sang i vida per son honor, per la pàtria i per la llibertat i finalment els diu i fan saber que si després d'una hora de publicat el present pregó no compareix gent suficient per a executar la ideada empresa, es forçós, precis i necessari fer crida i demanar capitulació als enemics abans de venir la nit, per no exposar a la més lamentable ruïna de la Ciutat, per no exposar-la a un sac general, profanació dels Sants Temples i sacrifici de nois i dones.

I per a que a tots sigui generalment notori, es mana que amb veu alta, clara i intel·ligible, sigui publicat per tots els carrers de la present Ciutat.

Donat a la Casa de la Excm. Ciutat, residint en el Portal de Sant Antoni, presents els dits Senyors Excms. i persones associades, a 11 de setembre, a les tres de la tarda de 1714.

11 de setembre de 1997

Molts, moltíssims patriotes acudirén a la crida feta pels consellers de la Ciutat. Tot fou inútil. Un seguit de malaurances nacionals arribà a la seva fi amb la rendició de Barcelona. Era el final de les nostres llibertats individuals i col·lectives.

Totes les penalitats que en el

Pregó s'anunciaven, es convertiren en realitat: "esclavitud certa i forçosa", "mals ruïnes i desolacions". Les forces superbes franco-espanyoles abateren el darrer reducte de la llibertat, es perseguí, es matà, s'engabià el cap dels nostres patriotes.

El procés s'acomplia: El regne de València anys abans havia ja estat envaït i els seus pobles incendiats. Les Illes separades del Principat i Menorca en mans dels aliats de la vetlla. Aquell dia es consumava la desintegració de la Nació Catalana, la seva ocupació militar permanent i la destrucció de les seves Institucions.

Però Catalunya no morí. Els Països Catalans reviuén de les seves cendres com un au fènix.

El sacrifici d'aquells patriotes no ha estat en va. D'ells hem rebut la força que ha fet possible que superessim totes les adversitats.

Un nou Felip V, més implacable encara, volgué consumir la nostra destrucció. Sol no hauria pogut, i un altre, s'ajudà de tropes d'altres terres per junyir-nos. I també fracassà.

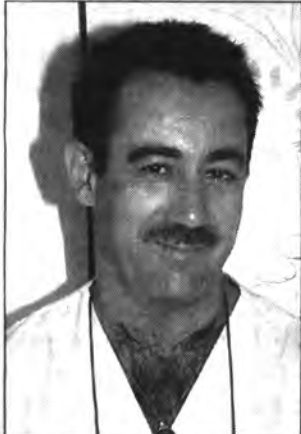
Però que ens pot assegurar que els mals que hem sofert no es repetiran?

Solament hi ha un camí: assolir la independència sense la qual, avui, no hi ha cap nació que pugui assegurar la seva supervivència.

Aquesta ha d'esser la nostra voluntat, aquesta ha d'esser la nostra fita. Amb empena i il·lusió assolirem aquest objectiu. En record dels màrtirs del 1714, i de tots els màrtirs d'aquests anys de lluita, enlairem el nostre esperit i endavant fins a la victòria. Ω

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 L'esperit republicà
Viure millor amb menys
- 4 L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). IV part
- 6 Les mans al foc (VI)
Antoni Serra i Miquel López Crespí: conferència contra el militarisme i l'imperialisme
- 7 Karaoke "Espanya"
"La sal de la vida", una part important de la nostra cultura
- 8 Cronologia de la història de Catalunya plena (VIII)
- 9 Atzar (I)
Mossen Nicolau Pons
- 10 Tres nacions i una sola vertadera
Seminari sobre la prevenció de la Tortura en el sud d'Europa
- 11 Que passa en "Izquierda Unida"?
D'Espanya a Europa
Etiquetatge en català i honorabilitat
- 12 Reflexions
C@mp@ny@ progr@m@ri en c@t@là
- 13 Dos mots de la veritat
- 14 Petits Anuncis
- 15 Cartes
Agenda de notícies
Es túnel de Söller
Horoscop
- 16 No a les privatitzacions, no als acomiadaments!
Alguns es pensen que és genètic
La violència
- 17 World Economic Forum
Religió
- 18 Llibres que cal llegir
Dictadura idiomàtica granspanyola
- 19 Llengües vives
Suggerències per una alimentació sana
- 20 Càtars, bona gent
Dret a l'autodeterminació
- 21 No són 300 milions:
un plany per la causa índia
El Parlament declara el txetxè única llengua oficial
- 22 La "causa comú" de l'esquerra
- 23 Un centenari
Ineficàcies de la justícia espanyola
- 24 Es Gall
Al fossar de les moreres
Obra devota de la creu

Fa 10 anys que en Jesús Álvarez va obrir consulta de dentista al carrer d'Artà de can Picalfort. També té consulta al Passeig Marítim del Port d'Alcúdia.

AMICS DE L'ESTEL!

LA VESPRADA DE L'ONZE DE SETEMBRE QUE ES DIA 10 DIMECRES, els AMICS DE L'ESTEL ENS REUNIREM PER SOPAR DE XOT AL FORN A CAN QUIRANTE DE SANT JORDI.

TELEFONAU AL 26 50 05 PER CONFIRMAR LA VOSTRA ASSISTÈNCIA

**Especial dedicat
ALS TERMES
DE MURO i
SANTA
MARGALIDA**

Si vos ha agradat,
telefonau al 26 50 05 i
el vos enviarem cada
quinze dies.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* Durant l'estiu, menjau trem-pó... i posau-hi mongetes bullides d'aquestes que venen dins pots de vidre... o una patata bullida... i, menjau figues de moro i figues de cristià. I sembrau qualque figuera de moro que ara és el temps. Si sembrau un tronc gros, l'any que ve ja farà figues. Les figueres de cristià se sembren el més de gener amb una branca de la figuera que vos agradi.

*També són bons el pebres

torrats, amb una aubergínia i una tomàtiga, un poc d'oli i sal. Posau-hi un all tallat a làmines

* Encara que el Canal 9 sia una tele/fems, té qualque cosa aprofitable. Mirau els Noticiaris i veureu uns mallorquins un poc castellànitzats que parlen en accent llosetí... i veureu les seves festes de moros i cristians que s'assemblen a les de Sóller i Pollença. Ens assemblam molt els mallorquins i els valencians, i les nostres televisions: Telenova i

Canal 4, també s'assemblen al Canal 9.

* Catalana d'iniciatives en la que participen la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona ha desembarcat en Internet. Hi podeu consultar els seus projectes empresarials, així com les serveis financers i de gestió que proporciona des de 1985 (<http://www.iniciatives.es:80/cdi/CI/index.html>).

* El fi del món bipolar ha modificat el negoci de les armes. L'Institut d'investigació per a la Pau d'Estocolm, el prestigiós SIPRI, registra aquests canvis en l'anuari de 1997 dedicat a l'armament, al desarmament i a la seguretat internacional. Malgrat la baixada de la despesa militar, el món encara viu

damunt un polvorí perillós (<http://www.sipri.se/pubs/yb97/>).

* No havia de ser menys que el Quixot: Tirant lo Blanc també ha estès el territori de les seves aventures a Internet. A més d'adelitar-se amb els avatars del personatge, el lector pot consultar en el ciberespai els orígens de la novel·la, les característiques del gènere literari de cavalleria i una cuidada guia bibliogràfica. La tipografia respecta l'estil scriptorium mitjàval (<http://www.upv.es/tirant/dossiers/novela>).

* Els Borbons varen visitar el museu Dalí de Figueres. A causa de l'espoliació que han fet els espanyols de l'obra de l'empordanès, ses majestats es van dedicar a admirar les portes, finestres i les parets buides del Museu.

* Maria Macià, filla del president de la Generalitat republicana Francesc Macià, va morir a Barcelona als 100 anys d'edat. Nascuda l'any 1897, va viure molts d'anys a l'exili a França i a Mèxic després de la Guerra Civil, però més tard va tornar a Barcelona. Els darrers anys, havia tingut problemes de salut, va perdre la vista i estava impedida.

* El Ministeri de Defensa ha obert expedient disciplinari al coronel Jesús Pumar Moreira, el qual va ordenar a 23 reclutes del Regiment d'Artilleria de Lomas Coloradas (Gran Canaria) que servissin

en Nuñez (referint-se al Madrid que sols té futbol i bàsquet)

* El vice-secretari general d'Esquerra Republicana, Josep Huguet, ha reptat CiU a convertir la Diada Nacional de l'11 de setembre en una reivindicació del dret a l'autodeterminació, després que l'altre dia, el secretari d'organització de CDC, Felip Puig, afirmàs que la seva formació no renuncia a aquest dret. "L'autodeterminació, el gran tema pendent de la transició, no es defineix des d'una terrassa de cafè, sinó en el carrer i, per tant, el que ha de fer CiU és mobilitzar els seus militants i votants a sortir al carrer defensant aquesta assumpte", va manifestar n'Huguet, qui va considerar que la Diada d'enguany és una bona ocasió per això ja que es commemoren els 20 anys de la multitudinària manifestació organitzada per l'Assemblea de Catalunya. A Mallorca, cap partit polític i cap organització, llevat de la Casa Catalana, celebren al Diada. Els AMICS DE L'ESTEL, però, ens reunirem en sopar de companyonia per celebrar-la i, per promoure accions que ens duguin a la independència nacional dels Països Catalans. Telefonau-mos i us donarem hora i lloc.

* Perquè la Diada Nacional de Mallorca, està molt verda. Hi haurà concentració?, hi haurà manifestació?, hi haurà res?

* Frases d'en Jordi Pujol, President de Catalunya: "Celebro que

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA - Centre Coordinador - BIBLIOTECA PUBLICA MUNICIPAL DE S'ARENAL

AJUNTAMENT DE LLUCMAJOR
C/ Berga, 64
07600 - S'Arenal (Llucmajor)
☎ 440611

Horari: De Dilluns a Divendres de 15'30 h. A 20'00 h.
Dissabtes de 10'00 h. A 13'00 h.

NOVETATS

AUTOR	TITOL	AUTOR	TITOL
XIRINACS, O.	<i>Sucant el melindro.</i>	FONT, B.	<i>Historia de Llucmajor, V. VI.</i>
SIMÓ, I.C.	<i>El Nas del diable.</i>	ABULAFIA, D.	<i>Un emporio mediterráneo.</i>
NEL-LO, D.	<i>Per què no m'hò deies?</i>	SASTRE, J.	<i>Alguns aspectes de la vida quotidiana a la Ciutat de Mallorca. (Època Medieval)</i>
XUMET, A.	<i>Memòria del temps.</i>	JOAN GUATA.	<i>Puente sentimental. (Col·lecció)</i>
SIMENON, G.	<i>Un crim a Holanda.</i>	LIMÓS, A.	<i>Crea i recicla.</i>
COLOM, R.M.	<i>La Saltrana.</i>	VAQUETTE, P.	<i>Juegos para descubrir la naturaleza.</i>
KUREISHI, H.	<i>L'album negre.</i>	BALLU, G.	<i>Àpats informals.</i>
VILLALONGA, L.I.	<i>Relats.</i>	SOLER, A.	<i>Las bailarinas muertas.</i>
GALLEGO, V.	<i>Poemes.</i>	MORA, A.	<i>Cantos de sirenas.</i>
		LODGE, D.	<i>Noticias del Paraíso.</i>

MÚSICA

BELTRADO-PATIER, M.C. (dir.)

Historia de la música: la música Occidental desde la Edad Media hasta nuestros días.

La Balanguera (música coral).

Aubada (música coral).

PARTITURES:

Consumatum est: marxa funebre (banda de música).
Maria: marxa funebre (banda de música).
Repertori Infantil.

B.I.R.

ROMEO & JULIET: (music from the motion picture).

CASINO: (music from the motion picture).

DUKE ELLINGTON: This is jazz.

VAN MORRISON: the heading game.

CD.

CDroms.

Novetats Infantils i Juvenils.

Novetats en esports.

També hi trobaràs

I pots conèixer "La nostra Col·lecció Local"

Consell Insular
de Mallorca

Durant les festes de l'estiu, els hostalers de la Platja de Muro, convidaren al pare Apel·les que els digué una missa de les seves: "I partí el pa (la coca) i els hi donà dient: això és el meu cos lliurat per la salvació dels homes. Fels això en memòria meua".

com a cambrers en la festa de la patrona. L'expedient es conseqüència de l'auto dictat el 19 de juny pel Tribunal Militar Central, que considerà la conducta del coronel constitutiva de "falta greu", castigada amb pèrdua de destí o arrestament d'un a tres mesos en un centre disciplinari militar.

* Si és tan fàcil duu una bona gestió. Com és que n'hi ha que estan endeutats, en situació precària i han hagut de suprimir seccions perquè no les poden mantenir? va dir

Felipe Gonzalez reconegui que gràcies a Catalunya es poden construir escoles a Extremadura". "Les hiperproteccions que tenen algunes autonomies gràcies a la solidaritat interterritorial són perjudicials". "Igual que va passar amb els socialistes, allò que feim es donar recolzament al país (Espanya)". "Som un país (Països Catalans) amb una economia que creix amb un bon nivell cultural i amb cohesió social, en un ambient pacífic". La sagnia de la solidaritat ens resulta inaguantable".

L'esperit republicà
La visita de Repsol.
La revolució burgesa pendent

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

A principis d'agost, uns tècnics de la Companyia Repsol, divisió Butà, avisaren que passarien per casa a fer la revisió periòdica (això és, cada cinc anys) de les instal·lacions de gas butà. El sendemà, en efecte, es presentaren els tècnics de la dita companyia; canviaren el tub i el regulador del gas, i assenyalaren, per escrit, que s'havia de posar una finestreta de ventilació al moble boteller i un extractor de fums a l'escalfador de gas. Total, entre aquestes operacions i estendre uns certificats oficials de garantia, transcorregueren uns 20 minuts. Tot seguit, com un acte burocràtic més, també varen estendre una factura en concepte de "Certificado de Revisión Periódica y Certificado de Servicios y Garantías", factura que pujava a les 4.957 ptes, i amb el 16 % de l'IVA, feia un total de 5.750 pessetones. Sembla una quantitat modesta. Però si multipliquem les 5.750 per 10.000.000 (estimació aproximada) d'usuaris no industrials, fa un total de 57.500.000.000 de pessetes brutes que Repsol-Butano es pot treure cada cinc anys en concepte de "Certificado de Revisión". Per altra costat, si m'haguessin presentat una factura de 10.000 o 15.000 ptes hagués estat en la mateixa indefensió; igualment hauria pagat l'import.

Com sabeu, Repsol és un monopoli estatal que comercialitza gas i derivats del petroli. Per tal d'acomodar-se als principis del sistema de lliure economia de mercat de la UE el Govern espanyol ha iniciat la primera fase de "privatització" de l'empresa. Tot cofois, els de Repsol i els del Govern (Uns i altres, tots són de la mateixa corda) s'anuncien amb spots televisius sota el lema de "Repsol, la primera multinacional espanyola", com un gran gegant industrial que diu de tu a les grans companyies de fora de l'Estat. La campanya publicitària ve a suposar que Repsol és una empresa capitalista en competència amb les altres empreses multinacionals del sector, que Repsol és un exemple de la capacitat industrial d'"Espana", que és una punta de llança per a la innovació i el progrés, que és una de les empreses europees capdavanteres en quant a beneficis, que és una gran creadora de llocs de treball..., que, en una paraula, podem con-

fiar plenament amb el Govern i amb la Direcció de la companyia.

Però la veritat és que els clients de Repsol no podem defugir els preus i les normes que ens imposa la Companyia. **El missatge que ens transmet el Govern pretén amagar la relació fonamental, que Repsol és un monopoli de l'Estat i que continua essent un monopoli. La campanya d'autoalabança per la "bona marxa" de l'empresa mostra el concepte que té el Govern sobre el nivell d'intel·ligència dels súbdits de l'Estat espanyol.**

Assenyalar el caràcter monopolístic de Repsol no és cap novetat. Però sí ho és afirmar que el monopoli és la pràctica econòmica tradicional i pròpia de l'Oligarquia. Intentaré mostrar que la praxi econòmica i social de l'Estat espanyol és una continuació moderna del sistema de domini aristocràtic tradicional de sempre. No som dins un sistema "capitalista burgès". La tesi que sostinc es pot enunciar així: El sistema de domini a l'Estat espanyol és exercit per una Oligarquia hispana - de base familiar castellano-andalusa -, la qual és una versió moderna de l'antic règim aristocràtic. L'ús del concepte de "*burguesia espanyola*" que utilitzen els marxistes hispans - i, en general, els ideòlegs hispans i "socis" dels hispans - no fa sinó afavorir els interessos ideològics de l'Oligarquia espanyola. El terme "Oligarquia" s'ha d'entendre com a equivalent al d'"Aristocràcia". L'Aristocràcia espanyola actual fa ús de tots els recursos que té a l'abast procedents dels règims burgesos moderns. Certament, l'Oligarquia hispana actual no fa valer els títols nobiliaris. Així com al segle XVI i XVII, l'Aristocràcia utilitzava els recursos que li proporcionaven els burgesos d'Europa - la relació amb els genovesos és arquetípica -, a l'època actual fa ús dels mecanismes que li forneix la burgesia moderna.

La pregunta essencial és: Quina diferència hi ha, doncs, entre un sistema de domini burgès i un sistema de domini oligàrquico-aristocràtic? O, també, quina seria la diferència entre “burguesia espanyola” i “oligarquia espanyola”? Resposta breu,

entenedora: l'aristocràcia sempre va en canalla, la burgesia va per lliure. Els sistemes de règim aristocràtic sempre formen estructures de Poder en forma de piràmide. Res es pot moure sense el vist i plau del cim, de la cúspide del Poder.

L'actual sistema de Poder de l'aristocràcia hispana amaga la forma piramidal real i pròpia per mitjà d'un sistema de "Monarquia parlamentària", formalment democràtic i una suposada adaptació del sistema "burgès" europeu. Així la canilla resta invisible i pot iniciar la cacera sense haver de respectar cap llei de veda. Respecte a la pràctica econòmica, des dels inicis i fins el dia d'avui, la canilla aristocràtica espanyola marca el seu terreny per mitjà de la intervenció, els monopolis i les concessions. Aquesta pràctica fa impossible el desplegament d'una veritable revolució industrial "burguesa". És per això que, invariablement, els diversos sectors de producció catalans defalleixen. Com diu el parlamentari d'ERC, En Josep Hugué, *l'Avui*, 17.8.97, "Espanya és cada cop més una llosa que pesa sobre la capacitat de crear ocupació, riquesa i benestar social del conjunt de ciutadans de Catalunya". N'Hugué feia referència a l'informe d'Hispalink que preveu per a 1997 un creixement econòmic de 2,2 % per al Principat. És a dir que el "motor d'Europa pujolià" és situa a la cua del creixement, al costat de les zones més poc actives, Castella i Lleó, Astúries i Galícia.

Per l'apariència exterior, fàcilment es pot confondre un empresari "burgès" d'un d'oligàrquic". Però hi ha una marca interior que és la decisiva - i la que determina el procés de la Història -. L'empresari autèntic desplega la seva activitat dins un sistema de veritable lliure mercat; el seu èxit o fracàs depèn de l'encert o error de les seves iniciatives econòmiques. L'activitat de l'empresari oligàrquic - encara que sigui d'origen burgès -, és fa dins una economia controlada; el seu èxit o fracàs no depèn tan de la seva capacitat econòmica, com de la seva acomodació als designis de l'Oligarquia. El sistema oligàrquic té per base la desigualtat radical, la parcialitat i l'arbitrarisme. És un sistema d'injustícia sistemàtica.

"Viure millor amb menys"

Pastilles per a dormir, pastilles per a despertar-se... pastilles per a divertir-se. A tot això està condemnada la moderna i consumista societat europea. Molta de feina, molt de consum, poc oci i poques relacions amb el germà proïsme.

Ho diuen n'Alicia Arrizabalaga (bilbaina de 38 anys) i en Daniel Wagman (estatunitec de 45) en el seu llibre "Vivir mejor con menos" (Aguilar), al còpia espanyola de "La bossa o la vida", un llibre escrit per na Vicki Robin, en el que se donaven les claus d'allò que ells en deien "downshifting" que ve a ser la resposta als iumpys d'Occident a una vida d'estress i de poc gaudi.

En Wagman fou clar en la presentació-col·loqui del seu llibre: "la gent treballa 600 hores a l'any per pagar un cotxe. Som drogaadictes dels doblers. Amb la permuta hi ha molta més suavitat en les relacions humanes". I és que els autors de "Vivir mejor con menos" són partidaris d'allò que se feina temps enrera a Mallorca. Anar a torna jornals, una feina a canvi d'una altra, no de doblers.

"Cal recuperar el barri, no fer tanta feina, que els homes han de ser fàbriques, no magatzems". "Les coses que se fabriquen forcen el consum, se fabrica perquè les coses durin poc temps, s'espènyin i n'hàgim de comprar de noves.

Segons aquest llibre "el ritme actual és insostenible. Wagman recomana: "No compreu el nostre llibre, no siau consumistes". **Redacció Ω**

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). IV part

1977: Per la central única dels treballadors. Contra els pactes de la Moncloa i la Divisió Sindical (III)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Els Consells de Fàbrica

L'OEC i les COA (Comissions Obreres Anticapitalistes) defensàvem a nivell pràctic, enfront el simple sindicalisme d'afiliació social-demòcrata del PCE o del PSOE, el Consell de Fàbrica que seria l'òrgan de democràcia directa de tots els treballadors, estiguessin sindicats o no.

D'experiències d'aquest tipus n'hi hagué a molts indrets: Vigo, Vitòria, el País Valencià (el cas de la Coordinadora de Delegats de la Ford o de les fàbriques de sabates de la comarca d'Elx), etc.

El Consell de Fàbrica o la Coordinadora eren per a nosaltres, primer, l'únic interlocutor vàlid davant l'empresa, el que havia de negociar amb la patronal i després esdevenir embrió del poder obrer i popular dins els llocs de producció. A nivell de ram, i de cara a crear una àmplia unitat obrera que superàs la divisió sindical que anaven impulsant el PCE i el PSOE, els Consells serien un pas organitzatiu i conscienciador que aniria molt més enllà de les seccions sindicals, tant per la representativitat com pel caràcter més eminentment polític que aniria prenent el naixent moviment consellista.

L'OEC i les COA estàvem per la coordinació dels Consells de Fàbrica amb les organitzacions que anaven sorgint a barris i en altres sectors de la producció o ensenyament amb vista a anar bastint els fonaments d'un doble poder (poble treballador i classe obrera enfront la burgesia i els seus aliats).

El dirigent de les actuals CC.OO. Guillem Coll, els antics dirigents del Front Obrer de l'OEC de les Illes [Jaime Bueno, Albert Coll, Antònia Pons, Aina Gomila, Margarida Chicano, Antonio Muñoz o Domingo Morales, entre d'altres] podrien parlar força, de les experiències assembleàries i de democràcia directa en les quals participaren.

La meua pràctica personal a

nivell de masses tenia lloc aleshores en el Front Universitari (militava a les *Plataformes Anticapitalistes d'Estudiants* amb els companys Mateu Morro, Antoni Mir, Joan Ensenyat, Àngels Roig, Magda Solanes, Fina Valentí, Salvador Rigo, Margarida Seguí i centenars d'altres). En el número 761 de la revista *Cort* (corresponent a la setmana del 16 al 23 de juliol de 1976), pàgina 17, unes declaracions fetes per alumnes de Magisteri palesaven el grau d'assumpció de la política anticapitalista i de democràcia directa per part de l'alumnat: "Nosaltres pensam que la millor forma representativa és la que sorgeix de l'Assemblea de curs o de centre a través de les Comissions Representatives que s'encarreguen de fer les feines que els encomanem.

L'Assemblea és l'òrgan superior de decisió. Aquest sistema impedeix la manipulació [per part dels partits] i ens acostuma a tots a l'exercici de la democràcia. Una democràcia *no delegada, directa*. Una llarga pràctica ha demostrat que els representants legals fan i desfan burocràticament per damunt els alumnes".

Carrillisme (P"CC"EE) i PSOE contra els Consells Obrers

No hi va haver cap partit que creàs les primeres Comissions Obreres. El franquisme havia exterminat el moviment obrer tant a nivell de les Illes com de tot l'Estat, assassinant, empresonant i afusellant milers dels seus dirigents i militants. A partir de les grans vagues d'Astúries i en altres indrets de l'Estat (1962, 63), el redreçament del moviment obrer i popular fou imparable.

Malgrat que, d'ençà la *Ley de Convenios Colectivos* de 1958 i les eleccions de 1960 al sindicat feixista, molts carrillistes col·laboraven amb la CNS (Marcelino Camacho i Julián Ariza foren elegits enllaços sindicals a la "Perkins Hispania" de Madrid), arran

1976: reunió clandestina de la redacció de la revista dels comunistes de les Illes (*Democràcia Proletària*, portaveu de l'OEC). En la fotografia, enllestint els darrers articles, la militant comunista Margarida Chicano i el responsable de la publicació, l'escriptor Miquel López Crespí.

de la nova onada revolucionària de començaments dels seixanta els sectors més combatius de la classe obrera començaren a rompre amb el sindicat franquista malgrat els esforços del PCE per evitar un enfrontament total.

La repressió, les tortures de la Social, van ser dures. En aquestes condicions era cada vegada més difícil fer empassar als treballadors que calia col·laborar amb els torturadors.

De tota manera, a començaments dels anys setanta ja havia plogut molt d'ençà el naixement de la primera Comissió Obrera, l'any 1958 a la mina asturiana de La Camocha. Altres Comissions sorgiren a començaments dels anys seixanta en la Naval de Sestao (Biscaia) i en el Metall de Madrid.

El 20 de novembre de 1964, en el local parroquial de Sant Medir, a Barcelona, quedava constituïda la primera Comissió Obrera de Catalunya. Impulsaren la creació d'aquestes primeres Comissions tant el PSUC com el MSC, el FOC i les JOC. La pluralitat era encara la norma dels primers moviments assemblearis, i a ningú (llevat del carrillisme) li havia passat pel cap de donar al moviment sindical naixent una perspectiva simplement economicista, reivindicativa, privant-la així del potencial revo-

lucionari anticapitalista i antifeixista.

A Mallorca les CCOO que impulsà el carrillisme sempre foren molt dèbils i sense gaire incidència social. David Ginard (estudiós pròxim a les tesis del PCE) cita d'un número de la revista *Praxis* (P"CC"EE) de l'any 1971: "nuestra conciencia de clase revolucionaria no ha alcanzado en Palma, por el momento, el grado de madurez de otras ciudades españolas".

La debilitat carrillista era ben evident. Ho sabem tots els que visquérem aquells anys de lluites i esperances. Ho confirmen els mateixos simpatitzants de les posicions del PCE. Per exemple el mateix David Ginard quan escriu (*L'esquerra mallorquina i el franquisme*, pàg. 248): "Segons un informe intern del PCE, el setembre d'aquest mateix any (1971) el sector obrer del Partit a les Balears -que en la pràctica es confonia amb l'organització de CCOO a les Illes i que havia estat reorganitzat gràcies al treball d'antics militants de les Joventuts Comunistes- era integrat per tres cèl·lules de Construcció, una de Fusta i Suro amb cinc militants, una d'Hoteleria amb sis militants i elements diversos en Transports, en Metall i en una fàbrica de cremalleres".

És evident que per aquelles

dates -1971, 72- els revolucionaris mallorquins ja coneixíem prou bé el carrillisme espanyol com per a no anar al seu darrere de cap de les maneres.

La lluita per impedir la destrucció de l'esperit anticapitalista de les primeres Comissions

A les reunions del Comitè de Direcció de les Illes de l'OEC - primer sota la direcció del menorquí Josep Capó, més endavant de Mateu Morro -, quan es tractava d'aquests temes, la guia per a l'acció que discutíem per als nostres militants del moviment obrer (sabata, fusta, hoteleria), i fins i tot per a la pagesia i barris, era:

a) Aprofundir i consolidar el poder de les assemblees com a òrgan suprem de decisió enfront qualsevol altra instància (delegats permanents, institucions, etc).

b) Desenvolupar la pràctica de la democràcia directa, de base, per a anar oposant-la a la simple democràcia burgesa formal que no servia per a avançar vers el socialisme i el comunisme (la societat igualitària i sense classes per la qual lluitàvem).

c) Tot el poder havia de residir sempre en l'assemblea; no es podria prendre cap decisió fora d'aquesta.

d) Els delegats elegits per la base de l'assemblea no eren mai permanents, sinó sempre elegits per a realitzar una feina concreta i substituïbles en qualsevol moment (aquesta revocabilitat immediata era un arma contra els que volguessin eternitzar-se en el "poder": aleshores, malgrat que no hi havia sous ni subvencions estatals com ara, ja n'hi havia que s'afecionaven a fer de dirigents i nosaltres volíem que de dirigents en fóssim tots).

e) Contra la divisió sindical que s'anava portant a la pràctica (consolidació d'UGT, CNT, USO), defensar en tot moment la Central Única de Treballadors per a poder

E P I I

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) IV part

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL de Mallorca (d'agost del 1997 fins a l'agost del 1998)

Per demanar números endarrerits, telefona al **26 50 05**

La dreta mallorquina col·laborà activament amb el feixisme en l'eliminació física i política de l'esquerra il·lenca (més de quatre mil assassinats). Tan sols els revolucionaris lluitaren en favor del nostre deslliurament nacional i social. En les fotografies podem veure els membres d'OEC i de les Plataformes Anticapitalistes: Josep Subirós, Mateu Ramis, Manel Carrillo, Adrià Fernández, Maribel Picó i Leo Sainz.

fer front al capital, centralitzat a nivell estatal i internacional.

Aquesta qüestió cabdal havia quedat ben clara en l'editorial del primer número de la nostra publicació *Democràcia Proletària* (pàg. 2 del núm. 1): "Sólo la autoorganización de las masas desde la lucha cotidiana, en organismos regidos por la democracia directa permite el protagonismo popular en la tarea de transformar la actual realidad.

'Ni los gestores burocráticos emanados del sistema burgués de democracia, ni la burocracia de partido que se autoproclama dirigente del proletariado, pueden garantizar el protagonismo político e histórico de los miles de trabajadores que constituimos los verdaderos agentes del cambio histórico que necesitamos'.

Les COA (Comissions Obres Anticapitalistes) i les Plataformes Anticapitalistes de Barris o d'Estudiants es movien sota l'eix central d'aquesta idea de democràcia de base oposada frontalment a la simple democràcia formal burgesa.

El carrillisme provant d'ins-

trumentalitzar CCOO, el PSOE fent el mateix amb UGT, anaven consolidant en la pràctica una divisió entre els treballadors que era el que desitjaven el capitalisme espanyol i l'internacional.

A mitjans dels anys setanta ja era clar que s'anava covant la idea d'un pacte social (això es concretaria amb els Pactes de la Moncloa) que farà recaure la crisi capitalista damunt l'esquena dels treballadors i, consolidada la divisió obrera, impedirà una forta contraofensiva popular contra aquests plans conjunts de burgesos i reformistes (PCE i PSOE, especialment).

Les discussions del Comitè de Direcció Política de les Illes de l'OEC s'allargaven fins a altes hores de la nit. Sovint, havíem de quedar a dormir en els pisos clandestins on ens reuníem per por de no despertar sospites entre els veïnats sortint tard al carrer.

Cada front de lluita (sabata, sanitat, comerç, hotelaria, estudiants, barris, fusta, pagesia, etc) tenia també les seves respectives reunions de direcció amb els mateixos problemes que el Comitè d'I-

Altres destacats militants comunistes (OEC) que estigueren en primera línia en la tasca del nostre deslliurament nacional i social quan carrillisme (P"CE) i socialdemocràcia pactaven amb el franquisme reciclat i l'imperialisme mundial eren: Joan Albert Coll, Margarida Gost, Rafel Capó, Llorenç Febrer, Joan Vich i Magda Solanes.

lles. Qualsevol punt a discutir s'eternitzava fins a veure'n tots els pros i els contres.

En resum, la nostra política anticapitalista concreta es resumia en anar preparant-se per a fer front al Pacte Social que s'anava congrint entre carrillistes, socialdemòcrates i capitalistes. Per tant, les COA i les Plataformes havien de lluitar aferrissadament (i ho feien en cada front) per a defensar els nivells de salari, la capacitat adquisitiva, els ritmes de treball, els drets socials aconseguits fins aquells moments.

Els pactes socials tipus Pacte de la Moncloa només significarien un augment de l'explotació del poble. Davant el tancament d'empreses i l'acomiadament d'obres, la proposta era, en tot moment: ocupació per a no permetre que desapareguessin llocs de treball.

La democràcia obrera era una de les formes principals de combatre la maniobra de la reforma continuista

Enfront de la delegació de poder que impulsava el reformisme (PCE, PSOE), l'OEC, les COA, les Plataformes Anticapitalistes havien de refermar, construir i defensar totes les formes i pro-

cessos reals d'autoorganització.

Com hem dit abans, les assemblees de secció i de fàbrica, les assemblees de barri o d'afectats per qualsevol problema, havien de prendre en les seves mans la decisió de quins eren els seus objectius i quins mitjans es podien emprar per tal d'aconseguir-los.

Per a nosaltres, els comunistes de l'OEC, la democràcia obrera era una de les formes principals de combatre la maniobra de la reforma continuista, que intentava (i finalment aconseguí, en gran part) dur la passivitat i l'individualisme al si de la classe, com a forma d'allunyar-la de qualsevol possibilitat de revolució socialista o de simple moviment anticapitalista.

Aquesta era la tasca que teníem per davant si volíem impedir la divisió obrera i sindical, el consens amb els assassins i repressors del poble, l'entronització de la monarquia que ens deixava el dictador i "la sagrada unidad de España" que la Constitució pactada deixava en mans de l'exèrcit sorgit de la victòria antipopular d'abril de 1939 amb tots els aparats repressors de l'Estat franquista (fins i tot judicials i administratius!) sense depurar. Ω

La Família Cloquell de Muro, fa 16 anys que regenta el **Restaurant Hamburb** a can Picafort. Cuinen el menjar alemany. Se menja per una mitjana de 1500 ptes.

Na Carme Sales es la madona jove del **Saló de Jocs Sales** a can Picafort. Son pare va obrir aquet local fa 10 anys.

En Pere Vazquez, natural d'Andalucía, fa 2 mesos que regenta un **Restaurant** a can Picafort. Despatxa les tapes variades i els peixet fregit. Un lloc on se menja per un milenar de pessetes.

No al racisme espanyol
No al racisme anticatalà
Racistes go home
ABC racista
Anson racista

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

Fa 3 mesos que la Família Gual Mairata regenta l'Hostal i el Bar Stop a can Picafort. L'hostal té 40 habitacions i actualment és plena d'alemanys i espanyols. Tenen obert tot al carrer d'en Colom.

El doctor Bartomeu Tous de santa Margalida té consulta mèdica general i turística des de fa 26 anys a can Picafort juntament amb el seu germà el doctor Josep Tous.

És N'Antoni Mateu d'Inca, fa 10 anys que la seva família té un parell de botigues de peateria i sabates a can Picafort.

LES MANS AL FOC (VI)

El capital i el treball

PER PERE GRI

Vaig continuar explicant, en la meua conferència al Centre Instructiu de Porreres, que els romans lliures que veieren els seus privilegis en perill davant la nova doctrina, diqueren: "Els cristians a les feres"! I desfermaren una persecució sagnant d'extermini contra ells. I mentre que els lliures es divertien mirant com els cristians eren devorats per les feres, aquests deien: "César, te perdon".

Passà el temps. Fou necessari que passassin tres segles perquè els lliures es convencessin que els homes eren tots iguals. I vengueren les revolucions anglesa i la francesa. Els rics no volgueren creure en la igualtat de l'home i per això la guillotina va tallar molts de caps.

Existeix avui en dia sistema de castes? Vaig entrar en aquesta aspecte en la meua dissertació i vaig dir que abans, el fill de l'esclau, era esclau, i el fill del lliure era lliure. La cultura a arrabassat aquesta supertició, i avui d'home a home hi ha zero.

Existeixen avui en dia dos grans grups no ideals, sinó reals. Dues masses desiguals; una de pocs que governen, manen. En el segon, més nombrós, hi estam nosaltres, subjectes, esclaus d'ells. Causes d'aquesta divisió? En el segle XIX s'inventaren moltes màquines que disminuïren la necessitat de mà d'obra. Abans se treballava d'aprenent, d'oficial, llavors s'establia pel seu compte arribant a mestre propietari. Inventada la màquina, el jove es troba sense doblers per comprar-la i s'ha de resignar a ser treballador-obrer. Resulta d'això que les indústries estan en mans d'uns pocs. El capitalisme són uns pocs. La massa proletària, molts. El capital ha dit: "Tot per jo, per jo que dirigesc això". L'obrer, diu: "Si jo som el qui faig la feina, tot ha d'ésser meu".

Vaig insistir que jo no era polític i que no pertanyia a cap partit polític. Que em limitava a exposar els fets, ja que la veritat s'ha de saber. El capital no ha vist en l'obrer més que una màquina, no un germà. Gairebé no li dona un tros de pa perquè pugui menjar. Sempre he condemnat les revolucions sagnants, som partidari de l'evolució, això sí. Record que on s'assentà l'Exposició Internacional de Barcelona l'any 1929, abans hi havia dues mil barraques habitades per gent pobra, humil, que allà

es podria. Eren obrers sense feina. Vaig entrar a una d'aquelles cases. Hi havia un nin que es moria per manca de pa. Dins una altra, una dona agonitzava sense tenir un metge. Escenes tristes! Sempre he condemnat les revolucions sagnants, però davant aquells quadres dolorosos les vaig comprendre. Per comprendre certes coses seria necessari que a un li manques el pa.

El capital ha abusat del treball. Ho reconeixen els mateixos capitalistes. Tot home té dret a la vida. Tots els homes són iguals i és obligació del ric, ajudar al pobre, no xuclar-li la sang.

Hi ha doctrines que expliquen que tot ha de ser per l'obrer. Reconeguem que el capital també té els seus drets. Però l'obrer ha de rebre allò que es seu. Ha de rebre el sustent necessari per a ell i per la seva família; això és just, i mentre no sia així, hi haurà lluita justificada. Per solucionar la relació entre el capital i el treball, s'acudeix al canó i a la metralla. Així no s'arregla la qüestió social, així no s'arregla la justícia social. Si se'ns presenta una persona, li donam la mà per cortesia. Es una salutació freda! Però si donam la mà a un amic, hi va el cor. Doncs bé, si el ric dona al pobre de mala gana, serà fred. El ric, donant, no ha de veure més que un tret de justícia i de caritat. En donar el ric al pobre el que li correspon, que li doni amb el pa, el seu cor. (Aplaudiments).

La massa proletària porta una bandera roja. Si aquesta bandera porta odi, venjança, no espereu res d'ella. Aquesta bandera ha d'ésser símbol d'amor, símbol de la crida dels miserables als afortunats perquè els ajudin a elevar-se.

És necessari que el capital baixi de l'alt monument en que ell mateix s'ha encimbellat i que l'obrer s'aixequi del fang on es troba, a fi que ambdós es trobin en les grades d'aquest monument per abraçar-se de manera fraterna.

Calorosos aplaudiments posaren fi a la meua dissertació. El públic va sortir satisfet i encantat de les meves idees, sobretot per tractar-se d'un país.

Finalitzat l'acte, el president de l'entitat, senyor Ferrà, em dirigí unes paraules d'agraïment, tant per les conferències com pel regal al Centre de la meua obra, "Dones que no somriuen". Ω

Antoni Serra i Miquel López Crespí: conferència contra el militarisme i l'imperialisme

La Plataforma Antimilitarista de Mallorca (PAM)

Recentment, i en el marc de les campanyes a favor de la insubmissió, contra l'OTAN, l'imperialisme i el militarisme, la Plataforma Antimilitarista de Mallorca (PAM) convidà els escriptors Miquel López Crespí i Antoni Serra a donar el seu punt de vista. Els dos coneguts intel·lectuals explicaren a les noves generacions de joves mallorquins antiimperialistes i antimilitaristes les seves experiències en la lluita contra l'OTAN, el capitalisme, els blocs agressius fomentats per l'imperialisme ianqui i europeu.

L'imperialisme capitalista -el nou feixisme-, fabrica nous enemics i amenaces (com l'Islam, els nacionalismes emergents, les migracions, etc)

Quedà molt clar que, dins el Nou Ordre Mundial definit per la globalització econòmica i l'hegemonia militar occidental -particularment nordamericana-, que sotmet les poblacions a brutals processos d'ajustament i desmantellament de les seves estructures de protecció social, l'OTAN adquireix una funcionalitat explícita de control social i polític dels països de la seva perifèria, siguin els d'Europa oriental o de l'àrea mediterrània. Es fabriquen nous enemics i amenaces (com l'Islam, els nacionalismes emergents, les migracions, etc), amb la qual cosa s'afavoreixen les expectatives de negoci de la indústria armamentística.

L'acte antimilitarista tengué lloc en els locals de la Fundació Emili Darder. Ω

(Redacció).

En la fotografia els escriptors Miquel López Crespí i Antoni Serra amb dues militants de la PAM

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

Karaoke "España"

PER JOSEP SERRA. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

Els dirigents dels partits polítics que lluiten afe-rrissadament per la "vertebración de España", entre els quals destaquen els líders del PP, del PSOE i de IU, no perden ocasió de criminalitzar qualsevol orientació nacionalista en el si de l'estat espanyol que no coincideixi amb l'únic nacionalisme que coincideixen a considerar com a lícit en la pràctica: el nacionalisme que té com a punt de referència la seva pròpia nació, el nacionalisme espanyol.

Aquest posicionament dels Aznar, González i Anguita no només es contradiu amb el principi democràtic i constitucional que la sobirania resideix en el poble, és a dir en els ciutadans, sinó que a

més els situa en la més brutal de les contradiccions.

El dret a l'autodeterminació dels pobles és reconegut per l'ONU des de la seva fundació i aquesta ha passat de comptar amb unes poques desenes de membres a tenir-ne vora dos centenars en un període de menys de 50 anys. La descolonització parcial d'Amèrica del Sud, d'Àfrica i d'Àsia a les dècades dels seixanta i dels setanta no va tenir paral·lelismes significatius a Europa, però a la present dècada les coses han canviat radicalment.

A la cimera de l'OTAN celebrada a Madrid, el president Aznar lloava la independència de Txèquia, Lituània o Ucraïna, però sembla que la seva capacitat de raonament no li permet concebre que Galícia, Eus-

kadi o els Països Catalans haurien de disposar de la possibilitat legal d'accedir a la seva pròpia sobirania. Una constitució com l'espanyola no pot ésser considerada plenament democràtica perquè no reconeix als ciutadans el dret de decidir el grau de sobirania que volen per al seu propi poble, a la vegada que deleguen la garantia de la unitat de l'estat en l'exèrcit, un exèrcit que en els darrers cent anys s'ha caracteritzat per haver perdut totes les batalles contra els "enemics" (reals o imaginaris) exteriors i per haver guanyat tots els cops d'estat contra el poble que els manté, els paga i els alimenta.

Per si no n'hi hagués prou, els líders polítics espanyols es despen- gen amb tot un seguit de decla-

racions que situen el nacionalisme com a ideologia al costat del terrorisme de qualsevol tipus. Fins i tot als nacionalistes més pacífics ens han volgut convertir en unes bèsties depredadores que representem un greu perill per a la societat, quan de fet la nostra ideologia es troba sovint molt més caracteritzada que la seva pel pensament democràtic centrat en el respecte i la defensa dels drets individuals i col·lectius, i l'única cosa que està en perill és la "unidad de España", que, per cert, no és ni una persona ni un poble.

Els partits polítics "karaoke" que actuen des de qualsevol perspectiva nacional que no sigui estrictament l'espanyola no tenen en compte les característiques ni la defensa dels interessos del poble que representen. Els partits "karaoke" ballen segons la música que sona des de Madrid, no tenen en compte que els Països Catalans feim de nació "sponsor" en un estat que menja molt i no ens resulta de cap utilitat. Ω

N'Antoni Frontera i en Rafel Alomar són picapedrers i margers de Santa Margalida. Se queixen que els margalidans no els donen feina. Només ens donen feina els alemanys, puntualitzen.

"La sal de la vida", una part important de la nostra cultura

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

L'exposició "LA SAL DE LA VIDA" de la qual hem pogut gaudir al "Gran Hotel" (Fundació La Caixa), del dia 30 d'abril al 14 de juny estava pensada especialment per les escoles, i abarcava des de les característiques físiques i químiques de la sal a la seva importància dins la cultura del nostre país i de la resta de la humanitat. Per als centres educatius es va fer un material didàctic molt amè consistent en un fuitet que havien de reconstruir els menuts, omplint els buïds deixats a propòsit i emprant la seva lògica i comprensió lingüística amb unes pegatines amb el tros de text que faltava. A més d'això, al darrere hi ha unes qüestions que poden respondre els al·lots sobre la importància que té la sal per la identitat de nosaltres com a

poble. Aquesta mostra també feia un repàs a les llegendes i tradicions populars al voltant del citat mineral, com "El príncep de la sal", el pa i la sal com a símbol de hospitalitat entre els països d'Orient Mitjà, la sal a la Bíblia... O se reproduïen endevinalles com aquesta:

"MOLT BLANQUETA SOU
SENYORA.
SEMPRE BLANQUETA
SEREU.
NO HI HA FESTA NI FESTETA
EN QUE VOS NO HI
ESTIGUEU.
QUÉ ÉS?"

A l'exposició trobam també la relació de plantes i animals capaços de sobreviure a un mitjà salinitzat o carent d'ella com les plantes halòfiles que concentren més sal dins els seus talls i fulles que la que hi ha al sòl o els que s'alimenten d'aquestes per autosubministrar-se la quantitat necessària de clorur sòdic.

També trobam la relació d'altres salines de la península com la de Torrevella i La Mata a Alacant, la del Delta de l'Ebre a Tarragona, Saragossa, Murcia etc. I de paisatges salins naturals d'arreu del món com la Mar Morta a Israel, Salt Lake als Estats Units, Morawa a Austràlia, Salar de Uyuni a Bolívia, Halls-tat a Àustria, Llac Rosa a Senegal... Per posar punt i final a l'exposició se passava un vídeo editat per el Consell Insular d'Eivissa i For-

mentera juntament amb el Govern Balear on s'explicava la importància de les salines de les Pitiüses des d'el punt de vista econòmic, Històric i ecològic. Dins la història de les salines hi hauria dos fites històriques decisives. L'època de màxim esplendor econòmic l'Edat Mitjana i Moderna (quan depèn de la Universitat d'Eivissa des del 1235) amb importants exportacions d'aquest mineral a altres països i la de decadència que comença amb la derrota de la guerra de successió al 1715 quan l'explotació de les salines passa a mans de la Corona d'Espanya. Des de l'any 1871 depèn de mans particulars. Les de Formentera s'exploten des de 1980. Finalment se reflexiona sobre la supervivència de les salines com ecosistema natural humit dins un parc natural on se pugui d'alguna forma pre-

servar la flora, fauna i paisatge característics.

En fi, una exposició molt completa en tots els aspectes i d'una gran importància pedagògica i cultural.

Són dos directius de l'Hotel Markus de can Picafort. Dues-centes places hotel·leres, ocupades al 100% per alemanys i danesos.

La Família Sevilla, natural d'Andalusia, fa 6 anys que refenta el Restaurant ses Roquetes a can Picafort. Un lloc on se pot menjar i beure a partir de les 500 ptes.

La Família de can Collut de sa Pobla estiueta des de fa 66 anys a la seva casa de la vora de mar (al costat de la de l'ex-conseller de turisme Jaume Cladera) a can Picafort. A la fotografia podem veure quatre generacions, des de la jove de 13 anys a la padrina de 85.

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (VIII)

"La llengua i la Història són els botins més apreciats a l'hora de sotmetre un poble" (Àngel Guimerà, 1847-1924) L'època de la gran expansió del Conqueridor

PER RICARD COLOM

22-9-1238: **La capital Balencya, capitula.** "... E quan vim nostra senyera sus de la torre, descavalcam del cavall, e endreçam-nos vers l'Orient, e ploram de nostres ulls e besam la terra per la gran mercè que Déus nos havia feita", diu Jaume sobre l'acció de gràcies devers Jerusalem. La senyera de què parla es troba encara a l'Ajuntament de València, és el "penó de la conquesta".

9-10-1238: El Rei En Jaume entra a València. Diada oficial del País Valencià.

12.1238: Cau Cullera (Ribera Baixa).

1238: El Rei En Jaume dona el castell d'Almonesir (Alt Palància) al bisbe de Barcelona Berenguer. El rei nomena (St.) Pere Pasqual, canonge de la seu valentina restaurada.

Muhamet Ibn Alhamar funda el regne moro de Granada.

ca 1238-1240: Neix a Vilanova, raval nord de València; Arnau de Vilanova.

3.1.1239: Carta Poble de Benasal.

25.1.1239: Carta Poble de Vilafranca (Els Ports) i Albocàsser (Alt Maestrat).

1239: Conquesta d'Aín, a Serra d'Espadà (Plana Baixa).

Els catalans travessen el Xúquer. Conquesta del castell de Rebollet, prop d'Oliva (Safor).

Alfons de Poitiers, germà del rei francès, casa amb l'hereva de Tolosa, Joana.

ca 1240: L'infant de Portugal, representant del Rei En Jaume, negocia la pau amb el soldà de Túnis.

1240: Capitulació dels castells de Bairén, Vilanova, Borró, Vilella, Palma (La Safor) i Castelló de la Ribera (Alta).

El Rei En Jaume promulga el "Costum de València", un fur municipal semblant als "costums" de Tortosa (des de 1252 és denominat "Furs").

7.1240: Pere el Gran neix a València, de na Violant d'Hongria.

1242: Carta d'autonomia municipal per a Tàrraga.

Conquesta d'Artana i Eslida (Plana Baixa).

Introducció de la Inquisició (moderada) a Catalunya.

29.3.1242: Carta Poble d'Aín, des d'Artana.

28.5.1242: Mort d'inquisidors a Avinyonet. Inici d'una nova revolta popular occitana.

29.5.1242: El Rei En Jaume atorga als sarraïns de Serra Espadà el mateix estatut que tenien.

2.8.1242: El Rei En Jaume atorga Carta Poble de la Todolella (Ports) a Ramon de Caldera, de València estant.

30.12.1243: Alzira es lliure voluntàriament als catalans.

21.5.1243: Carta Poble de Culla (Alt Maestrat).

5.1243: Setge francès a Montsegur (Occitània).

Pacte d'Alcaràs: la taifa de Múrcia esdevé vassalla de Castella.

30.5.1243: Neix el segon fill de la Reina Violant, Jaume, futur rei de Mallorques.

1243: L'infant castellà, futur Alfonso X el Savi, pretén ocupar Xàtiva i zones reservades, per pacte, a la conquesta catalana. Perill de guerra amb Castella, per complicacions dels hereus del Rei En Jaume.

Lleudes de Tamarit (Llivera) i València.

Comença la construcció de les **noves Drassanes, gòtiques, de Barcelona.**

2.3.1244: **Els francesos ocupen Montsegur.**

16.3.1244: Els francesos cremem vius 220 occitans.

1244: Capitulació dels principals castells de Costera: Xàtiva, Montesa, Vallada.

El comte Dionís, croat hongarès, rep en feu Aín i Veo, a la Serra d'Espadà.

26-4-1244: **Tractat d'Almirra**, a Campet de Mirra (L'Alcoià: precisions al de Cazola del 1170, i Alacant, Busot, Xarafull i el riu Cabriol queden per a Castella.

1244-1274: El Rei En Jaume escriu el **Llibre dels Feyts.**

2.1275: Conquesta del Castell de Biar (Alcoià), retut pel caïd Muça Almoravit. Tot seguit es lliuren sense combat Alcoi, Castalla (Alcoià), Dénia (Marina Alta, relleu, Finestrat, Altea (Marina Baixa), i Xixona (Alacantí). Fi de la conquesta valenciana del Rei en Jaume, (pel sud.)

1245: Fundació de la futura Universitat de València (Estudi General).

1246: Conquesta d'Onda (Plana

Jaume I i fra Miquel de Fabra. El rei afavorí les ordres religioses que van aparèixer el seu temps, com els mercenaris -que ajudà a fundar-, els franciscans i els dominics. Miquel de Fabra fou el prior dels dominics a València.

Baixa), que el Rei En Jaume concedeix a 300 colons, amb el castell, Tales i alqueries.

Greu conflicte pels bisbat de Sogorb.

El Rei En Jaume crea el **diner o ral de València, primera moneda amb cotització oficial.**

Carles d'Anjou, fill del rei de França, esdevé activa eina de l'imperialisme francès: Obliguen Beatriu de Provença a casar-se amb Carles d'angeví.

14.10.1246: El Conqueridor demana perdó agenollat per haver tallat la llengua al bisbe de Girona qui havia fet públic un greu secret de confessió del rei.

1247: **Revolta general dels sarraïns valencians** pel capdill al-Azrak, ajudat per Castella i alguns barons aragonesos. La "intifada" es derrotada i uns 100.000 moros són expulsats de la zona de Montesa (Costera) i Serra d'Espadà (alt

Millars-Plana Baixa).

1248: **El Rei En Jaume fitxa la frontera occidental de Catalunya des del Mont Perdut fins a Maquinensa.**

Nou projecte de testament: reparteix la Corona entre els 4 fills, gran descontent de la noblesa aragonesa.

28-4-1248: Carta Poble d'Onda i Tales pel Fur valencià.

23.11.1248: Els castellans conquereixen Còrdova i Sevilla. Els mercaders catalans disputen als genovesos el control del comerç sevillà.

1248.1272: Increment repoblador català en les àrees despoblades pels moriscos expulsats a causa de la revolta d'al-Azrak.

27.9.1249: Ramon VII de Trancavell mor a Milhau (Occitània). 1249: Sa filla Joana, casada amb el germà del rei de França pel tractat de Meaux, hereta nominalment

una Tolosa ja escapçada: agents francesos passen a controlar Tolosa del Lengadoc.

El Rei En Jaume crea els organismes de govern mallorquins. Primera carta d'autonomia municipal per a Barcelona.

1250: Mor l'infant Ferran. Mor l'emperador alemany: Comença un llarg **interregne amb buit de poder** a Alemanya i Itàlia.

Lleudes d'Alzina i Perpinyà. Neix Roger de Llúria a Itàlia.

6.1250: El Rei En Jaume prohibeix la pirateria als seus súbdits, en favor del comerç. Curiosament, aquesta llei fou desobeïda per l'arquebisbe de Tarragona, qui armà naus corsàries contra els tunisians.

Revolta antifrancesa a Provença. 8.1250: Carta Poble del Rei En Jaume als moros de la Vall d'Uixò (Plana Baixa).Ω

Atzar (I)

PER JULIÀ PERE RADO I GARAU

Per coses de l'atzar vaig trobar una revista del Club Nàutic Portitxol, la número 4, fou un cas fortuït, una casualitat, com molt bé defineix el diccionari català-valencià-balear de n'Alcover -Moll a la seva primera acceptació, una revista que, fins i tot, ésser editada bilingüe era d'una qualitat envejable en comparació a les que solen fer aquestes entitats arreu de Mallorca. Encuriosit per aqueixa qualitat i per la meua visió, hipermètopa, de la mar i coneixent persones properes a l'entitat vaig demanar-li si era possible trobar-ne qualque numero posterior o anterior de l'esmentada revista. El meu company posà ulls d'incredulitat, al saber la meua coneixença, i em digué "del teu pa, faràs sopes" i m'aconseguí els tres primers números, indicant-me que no havia pogut aconseguir el número 0, ja que no volia comprometre a ningú de les meves dèries lectores i que no n'havien publicades més.

Quan vaig tenir els números esmentats compregué el perquè de les sopes, ja que el que els meus cansats ulls veren eren vertaders pamflets gonelles i que la qualitat del paper no es podia utilitzar més que per a tasques més nobles i no per "allò".

Vaig haver de netejar-me els ulls i les mans, d'altres feines pendents, i començar la tasca de recerca i valo-

ració del que m'havien passat i informar-me de què i qui eren els autors d'aquella feina tan poc rellevant i que tan de mal fa al qui ho edita.

La idea promocional de la revista fou del sr. Antoni Frau, metge per més senyes, a la junta directiva de la qual n'es president el sr. Pedro J. Antich Brunet, bancari, que n'entregà la direcció al sr. Miguel o Michèl Garau o Garau Roselló, miembro de la Academia de Estudios Históricos Baleáricos o Membre de d'Acadèmi d'estudis Històrics Balàrichs i aquí és on escau la segona definició del diccionari esmentat que diu "cas dissortat i imprevist". Hi hagué reunions dels qui volien que la revista es fes ben redactada, segons la normativa de l'IEC., a les quals no hi assistí el director de la revista i atès que la junta directiva no volgué escoltar la resta dels qui volia fer la feina ben feta, es continuà de la mateixa manera que havia funcionat, car els catalanots no volien donar el braç torcer, hi continuaren fent feina, amb el conquè que el director també feia de corrector i censor, canviant arbitràriament noms, textos i tot allò que fes olor de catalanot. I heu de pensar i creure que encara que hi va haver altres reunions a on no sols no canviaren la manera de fer la feina sinó que a més dels insults i de la manca de

renom que ha caigut el club, també deneguen l'ingrés d'aquests catalanots al sí del club, on hi permeten l'ingrés de tot els altres comunitaris Europeus, incloent-hi tothom.

Com és pot suposar hi ha afers en mans de la justícia i no cal continuar fins que ella no resolgui l'assumpte, cosa normal si com sabem els estatuts que regeixen l'entitat son de devers l'any 50, gloriosos tiempos Imperiales, i que porten a que es converteixi en una entitat vella i sense integració de socis joves i baixes de qualcun dels antics, la junta rebutja sistemàticament l'oposició i la crítica constructiva dels qui creuen que cal fer més feina i que tornin els campionats nacionals o internacional, cal recordar que hi ha hagut dins el club campions olímpics.

I ara arribam a la tercera definició del mot que recull el diccionari esmentat la qual és "gran desgracia" amb l'inclusió de aquells personatges que es defineixen a si mateixos com acadèmics i que la seva manca de cultura o documentació arriba fins als límits més insospitats i que cerquen el que no existeix i bresquen sense por dins l'incultura que ens va dur l'època anterior creant-nos incults i atemorits de la nostre cultura, llengua i país, i que ens volen tornar a dur al pou del que ens cal sortir per sempre.

Començaré a dir que no conec l'esmentat acadèmic però som germans bessons dels que ens voldrien submissos i que per la seva intulació???? els besàssim els peus i el cul, però això ha acabat i caldrà posar la nostra documentació a l'abast d'ells perquè ho sàpiguem.Ω

La Família de Cal Rei regenta el forn de Cal Rei des de que el seu padrí Gaspar Pinya el va obrir fa 62 anys. El malnom els ve perquè el seu padrí feia de rei a la comèdia del Rei Herodes.

En Sebastià Ferrer (Cusi) és l'amo de la Ferreria Ferrer a santa Margalida. A la fotografia amb els seus ajudants.

Fa 22 anys que en Gabriel Miralles regenta la ganiveteria Miralles a la barriada de sa Font de Muro. Aquest taller el va obrir el seu sogre, en Bartomeu Ordines de Sineu l'any 1945. A la foto amb el seu fill Gabriel que segueix la nissaga.

Mossen Nicolau Pons: un jesuïta inquiet

Fins fa un any, era el rector de la Parròquia de can Picafort i editor de la revista "Can Picafort". Company i amic d'aventures periodístiques de la Premsa Forana, no ens havíem vist des de la seva jubilació activa a la Casa de la Companyia de Jesús i Col·legi de Montisssion de Ciutat. El trobam més jove i animat que mai.

Com és això, Colau? Té feia un vell jubilat i et trob més jove que mai. Li dic per saludar-lo.

He engreixat un parell de quilos i estic molt be als meus 70 anys, ens confirma. Can Picafort, amb la varietat de gent arribada de per tot arreu, exercia una pressió molt negativa damunt de mi. Ara a Montisssion, estic molt bé, la qual cosa se reflexa en la meua persona.

Conta un poc la teua vida aventurera per aquests móns de Déu.

Vaig estar 15 anys per les Amèriques: a l'Argentina on ja no quedava cap indígena (els espanyols i els seus descendents feren net

ètnicament parlant), llavors vaig anar a Bolívia amb els Aimaes, Kétxues i Cambas. Allà, durant 7 anys jo feia un setmanari

de premsa forana que se deia "La Verdad", i l'any 1971, amb el cop d'estat del coronel Banzer faig haver de fugir i refugiar-me amb els meus companys de religió al Xile de n'Allende (va ser qüestió d'hores, Mateu, que si m'agafen ara no ho contaria) a Xile, donaren feina als catedràtics d'Universitat, però com que jo no estava titulat, vaig decidir tornar a Mallorca on el bisbe me va donar

la rectoria de can Picafort que va durar 22 anys. Fa 16 anys vaig fundar la "Revista Can Picafort" que ara duen uns joves amics. També vaig fundar la revista d'Alcúdia que ara duen persones d'allà i la de Santa Margalida que ara regenta en Rafel Bordoi. Actualment som el coordinador de la "Revista Montisssion" que abans se feia en castellà i que he catalanitzat molt. (Lo mal, m'explica, és que els qui comanden a la Companyia de Jesús, son castellans, i no tots comprenen que noltros tenim una llengua i una mentalitat diferent de la seva).

En Nicolau, no atura, l'any passat va publicar la vida del "Capellà Poquet", afusellat dels falangistes l'any 1937, edició ja esvaïda, i ara fa pocs mesos ha publicat "Els jesuïtes de Mallorca pel món". El passat dia 15, va fer el sermó de la Mare de Déu d'Agost, durant les festes patronals de can Picafort. Ω

Mateu Joan i Florit.

L'ESTEL de Mallorca
SUBSCRIVIU-VOS-HI, ANUNCIAU-VOS-HI

Tres nacions i una sola de vertadera

BERNAT JOAN I MARI.

PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIUSES

Des que els egipcis s'inventaren allò d'Osiris, Isis i Orus i els hebreus ho varen traduir en allò dels tres elements - Pare, Fill i Esperit Sant- que configuren un sol déu, la màgia dels números ha tendit a identificar el tres amb l'u. Supòs que això no supera cap tipus de prova matemàtica, però sí que deu tenir alguna lògica interna: tres igual a u.

En política, i a la nostra part del món, ara hi ha un intent de fer una assimilació d'aquest tipus en la qüestió de quina és la nació dels mallorquins (deixem l'extensió de mallorquins, menorquins, eivissencs i formenterers, perquè la perifèria no compta). Una d'aquestes teories afirma que els mallorquins, d'alguna manera, pertanyen a tres nacions: una nació cultural, una nació política i una nació històrica. Hom pertany, doncs, a tres nacions pertanyent a una sola. Igual que allò altre.

La nació històrica dels mallorquins seria la Corona Catalano-

aragonesa (si filam molt i molt més prim fins i tot podríem arribar a afirmar que seria el Regne de Mallorca, aixafat -probablement amb un criteri ben progressista, en la seva època, per Pere III el Cerimoniós-). Ja tenim la nació històrica.

La nació política dels mallorquins, seguint aquest mateix criteri, serien les illes Balears (el País Balear, en terminologia d'alguns). Es tracta d'una nació que tothom sap perfectament que no és tal nació, sinó una "comunitat autònoma" sense autonomia, situada providencialment dins el Regne d'Espanya. Potser hi ha el projecte de convertir aquesta comunitat no autònoma en una comunitat realment autònoma, i aleshores potser sí que hi hauria possibilitats que arribàs a constituir una nació.

La nació cultural dels mallorquins serien els Països Catalans, perquè ningú no pot negar que entre el Principat de Catalunya, el País Valencià i les illes Balears i Pitiuses hi ha uns llaços més estrets que

no entre, posem per cas, les Balears i la Rioja.

Vegem, en una il·lustrativa traducció exterior, com s'hauria hagut de raonar, en aquesta línia a Kaunas (actualment, Lituània), quan encara no havien definit clarament la seva identitat nacional. Quina seria la nació històrica de la gent d'allà? Idò Polònia. Durant llargues temporades aquesta zona lituana ha estat sota dominació polonesa, i alguns dels trets més importants de la història de Polònia els trobam, precisament, a Lituània. I la nació cultural? Vés a saber! Una mescla de nació russopolonesa? O seria lituana? I la nació política? Una república soviètica? El conjunt de les repúbliques soviètiques?

Sorprenentment, emperò, a Kaunas no es varen plantejar això de pertànyer a tres nacions, sinó que es consideraren d'una tota sola.

A Estònia encara hauria estat més fàcil que no a Lituània, això de plantejar-se la trinacionalitat. Perquè culturalment són finesos (l'es-

tonià pot ser considerat perfectament com una varietat de la llengua finesa), històricament són russos i nacionalment són, per damunt de tot, bàltics. Però no: varen tenir la mania de considerar-se estonians i de no entrar en aquest tipus de profundes i interessants consideracions.

"Majorca is different!" Aquí es pot pertànyer perfectament a una sola nació formant alhora part de tres. Això, sucant-nos molt el cervell, ho podem entendre nosaltres (tres o quatre), però no crec que ho pugui entendre ningú més. I quan es tracta de fer intel·ligible el missatge nacionalista sorprèn que precisament es trïi un organigrama que no hi ha déu que l'entengui.

He de dir que no acab de veure clara la via egípcia de Sampol cap a la independència. Potser perquè m'he descuidat del tercer element: hi ha tres nacions, però totes es resumeixen (com allò del pare, el fill i l'esperit sant) en una de vertadera. Que arreu del món es coneix amb el nom d'Espanya. Amb enye o sense. Ω

En Bartomeu Mora és representant de cosmètica i perruqueria. La seva parròquia està espargida arreu de Mallorca.

La Família Pasqual, ell de sa Pobla, ella de Normandia, viuen a França i fan llargues estades a la casa que va construir la padrina de l'amo, n'Elionor Tugores a can Picafort.

Na Cristina Clar, estudiant d'educació cívica a la UIB i membre de Joves per la Llengua, estiuetga a can Picafort.

Seminari sobre la prevenció de la Tortura en el sud d'Europa

L'ACAT fou convidada per l'APT al Seminari de que tengué lloc a Oñati (País Basc, els dies 17 i 18 d'abril.

L'APT (Associació per a la prevenció de la Tortura) és una organització no governamental, amb seu a Suïssa, impulsora de la creació, al si del Consell d'Europa, del Comitè que, d'acord amb el Protocol aprovat l'any 1987, vetlla per la prevenció de la tortura en els països de la Comunitat Econòmica Europea que, voluntàriament varen signar l'adhesió a l'esmentat Protocol.

A la vila d'Oñati, en la antiga universitat que es remunta al segle XVI, monument plateresc de gran bellesa, s'organitzen diversos seminaris, oberts de temes relacionats amb la sociologia del Dret.

Aquesta vegada s'hi aplegaren més de quaranta persones, algunes treballant en ONG's amb la mateixa orientació que nosaltres, i altres que pertanyen a institucions no governamentals, totes procedents de països del sud d'Europa.

Es van analitzar els informes emesos pel Comitè per a la Prevenció de la Tortura en les visites que regularment realitza a llocs de risc, on es troben persones priva-

des de llibertat -comissaries, centres de detenció, presons- per tal d'advertir als governs de les anomalies trobades, generalment com a conseqüència de denúncies arribades al Comitè. També es varen examinar les respostes donades pels respectius governs i els canvis generats per aquesta dinàmica, així com el paper de les ONG's i els criteris de treball del CPT.

A l'Estat espanyol, cal dir que la situació és força decebedora, ja que en un primer moment el govern socialista va posar dificultats per autoritzar la publicació de l'informe sobre les visites efectuades l'any 1994. Quan fou publicat el mes de març de 1996, les informacions donades pel govern en resposta a les recomanacions del Comitè, han resultat parcials, incompletes i distorsionadores de la realitat. Aquesta constatació, després d'una investigació efectuada per l'ONG Associació contra la Tortura de Madrid, amb dades dignes de tota fiabilitat obtingudes a través de la judicatura estatal, ha posat en evidència tan la debilitat del procediment establert pel Comitè per la Prevenció de la Tortura com la trista realitat de la manipulació que des del poder polític es pot arri-

bar a fer per tal d'amagar les greus conculcacions de les garanties democràtiques dels ciutadans. (disposam d'un ampli treball presentat per l'advocat Rafel Sainz, que podeu demanar en cas d'interessar-vos a ACAT carrer Anglès, 51 Barcelona).

Per acabar, citem unes declaracions, extretes d'una entrevista (AVU, 23 de febrer de 1997) amb el magistrat de la sala segona del Tribunal Suprem, José Luis Manzanares:

P. Entrar en comparacions amb altres països, també podria portar a un debat sobre la implantació de la pena de mort, contemplada per exemple en diversos estats dels EUA.

R. Jo soc dels que creuen en la intervenció mínima del dret penal. Es a dir, si ens podem conformar amb una aspirina, és millor no prendre un antibiòtic, i si amb una antibiòtic resollem la qüestió, es millor no anar al cirurgià. (...)

P. Tenir els "casos GAL" en primera plana d'actualitat tan de temps, no ha pogut donar munió a ETA?

R. Miri, si no s'hagués assassinat des dels voltants del poder, o si des del poder s'hagués inves-

tigat el que passava al seu costat, no estariem ara parlant dels GAL. La munició més gran que s'ha donat a ETA ha estat sortir de l'Estat de dret, sobretot pels joves d'ETA. Ferlos veure, i a més demostrar-los, que des de les proximitats de l'Estat espanyol es mata i es tortura, és la millor coartada ideològica que es pot servir a persones que per elles mateixes ja són proclius a l'extremisme. I si per acabar-ho d'adobar això va acompanyat de presumpte enriquiment il·lícit... Miri, a mi els assassinats d'ETA em semblen reprovables. Però ETA no és la meua ETA. I en canvi la calç viva que presumptament es va llançar sobre els cadàvers de Lasa i Zabala després d'assassinar-los es van pagar amb fons reservats i amb persones del Govern espanyol, i això sí que és una cosa meua, perquè el govern anterior, era el meu govern, les forces de seguretat i els fons públics eren els meus fons públics. Per tan, està molt lleig que un assassí assassini, però per a l'Estat de dret és més greu que s'assassini des del mateix Estat, o almenys amb la tolerància del mateix Estat. Ω

Mª Elisabet Roura.

En Ricard Montes és l'amo jove del **Cafè Skandal's** a can Picafort. És un local del Mallorca.

N'Elena Puigserver de Muro fa 2 mesos que regenta el **Cafè Bauhaus** a can Picafort. És un cafè de nit i són del Mallorca.

Fa 2 anys que en Bartomeu Gaià, és el president de l'**Associació de la Tercera Edat** de Santa Margalida. Una associació amb 685 associats. El senyor Gaià és el coordinador d'una revista mensual de les associacions de la Tercera Edat de la comarca del nord de Mallorca.

Que passa en "Izquierda Unida"?

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

El primer que cal dir a l'acostar-se al tema d'"Izquierda Unida" (IU), és que aquestes sigles no són les d'un partit polític, sinó d'una *coalició*, que és molt diferent. Una coalició, això sí, força influenciada, per no dir dominada, pel "Partido Comunista de España" (PCE), del qual forma part en Julio Anguita. Però IU no és un tot monolític i homogeni, com voldria el PCE, sinó que alberga dintre seu una gran quantitat de sensibilitats. A més a més, IU té un soci confederat, Iniciativa per Catalunya (IC).

Tanmateix, i malgrat la gran varietat interna, (reflex, entre altres coses, de la plurinacionalitat de l'estat), el PCE i Anguita s'entesten a tractar IU com un bloc homogeni; o el que és el mateix, volen un

IU centralitzada en la seva acció política. I en tenim alguns exemples: Galiza i els Països Catalans.

A Galiza, Esquerra Unida s'ha coaligat amb el PSOE per a presentar-se junts a les eleccions gallegues que tindran lloc enguany.

Doncs bé, tot i que els gallescs d'Esquerra Unida estan a favor del pacte, ja que veuen al PP d'en Fraga, ultradretà i espanyolista radical, com l'enemic immediat a vèncer, el senyor Anguita i la direcció d'IU han esclatat en còlera i li han retirat les subvencions als gallescs de cara a la campanya electoral, fent d'aquesta manera un gran favor (i en van molts) al PP.

Ja al nostre país, ens trobam que els senyor Anguita fica el nas en els assumptes que no són de la seva incumbència, interferint en el pro-

cés de dissolució del PSUC dintre d'UI, quan aquest procés té el suport majoritari dels membres de l'històric partit comunista català. I en el cas d'EUPV, on la federació valenciana, amb els diputats Manuel Alcarz i Ricardo Peralta al front, a quedar marginada per no acceptar les tesis lerrouxistes, centralistes i totalitàries del PCE.

Però mentre Julia Anguita fa neteja ètnica dintre les seves files (no hi vol ni gallescs ni catalans), no te cap inconvenient en aliar-se a Madrid amb el PP per a votar, per exemple, la llei sobre les plataformes digitals, una llei que afavoreix al diari ultradretà las Provincias.

A IU no l'interessa gens ni mica el que passi en les nacions no-espanyoles de l'estat, i segueix solament els dictats de la Federació Andalu-

sa (no cal oblidar que a la Comunitat Andalusina no hi governa el PP). Si a Galiza, al país Valencià, o a les Illes Balears i Pitiüses, el PP fa política antisocial i genocidi de les llengües galego-portuguesa i catalana, al senyor Anguita tan li fa, la seva dèria és acabar amb el PSOE a qual-sevol preu, encara que sigui passant sobre el cadàver dels gallescs i dels catalans.

El millor aliat d'Esquerra Unida hauria d'ésser el BNG; i els companys de viatge d'IC, EUPV i EUiB, les forces d'esquerra nacional, és a dir, ERC, el PSM, ENE i UPV, bàsicament. Si n'Anguita sols pensa en els interessos espanyols, els gallescs i els catalans hauriem de centrar-nos en els nostres, i defensar la nostra independència nacional tal com els del PCE defensen la seva. Ω

D'Espanya a Europa

No hi ha cap discussió sobre fonts de finançament públic que no tenguin en compte qui paga què. Els Rodríguez Ibarra posen el seu pes a la balança argumentant que ells mantenen Espanya i que, per tant, el seu servei té un preu. Els bascos i els navarresos tenen uns problemes que no sorgeixen precisament del seu sistema de finançament, ja que disposen d'un concert econòmic amb l'Estat que els fa dependre de la seva pròpia (in)capacitat productiva i generadora de recursos. Els canaris disposen d'un règim fiscal especial que volen mantenir en exclusiva per poder lluir aquest tractament diferencial, i qualifiquen Matas de "machango" quan pensen que les illes Balears i Pitiüses els podrien deixar sense aquest reclam electoral i haurien de posar-se a treballar en un altre model de finançament que marcàs les diferències amb la resta de les "Comunitats autònomes". Galícia, amb el PP de Fraga, segueix pasturant idíl·licament.

En aquest marc, el País Valencià, el Principat i les illes Balears i Pitiüses -els Països Catalans, per tant- es constitueixen en Comunitats "autònomes" netament exportadores de recursos, sigui com a quota de pagament al Govern central per les competències que encara gestiona al nostre territori, sigui en concepte de solidaritat cap a les Comunitats més "pobres" de l'Estat.

Ara bé, l'espòli econòmic que patim per mor de la política fis-

cal confiscatòria dissenyada i executada des del govern central amb el vist-i-plau i total satisfacció dels partits polítics d'àmbit estatal, no es caracteritza especialment per la seva solidesa en la defensa d'un model de gestió econòmica, sinó que es recolza en un model de gestió netament polític que castiga la nostra nació per mor de les seves característiques diferencials: ens consideren espanyols en aquelles coses que els va bé i catalans per a aquelles altres que també els va bé, a ells, és clar, perquè els nostres interessos no es veuen defensats per cap costat, per molt prim que filem.

En castellà la paraula "espòli" es tradueix com "solidaridad", una solidaritat unilateral i unidireccional en què feim de banyuts i pagam el beure. Una solidaritat que no es pot trobar més enfora de la màxima "pau per territoris", que adaptada a l'àmbit nostrat podria definir-se com "doblers per sobirania".

La voluntat del PP i del PSOE de construir (una altra vegada!) Espanya com un estat-nació centrat en els valors dels castellano-parlants i deixant de banda la resta de nacions que integren actualment l'Estat espanyol no resulta massa diferent de la propugnada per Anguita en base a un model d'Estat federal, sempre (sempre!) amb el referent de l'Espanya actual.

No hi fa res que la Unió Europea sigui una proposta política que podria resultar vàlida per supe-

rar els caducs models dels estats de la vella Europa. Tant el PP, com el PSOE o IU no volen admetre la possibilitat d'una nova realitat centrada en la superació de la dimensió estatal actualment vigent, ni tan sols es plantegen la viabilitat d'una Europa més justa i solidària a partir de la seva configuració en base als àmbits nacionals existents.

La proposta de l'Europa de les Nacions és ben allunyada de l'Europa dels Estats que els partits espanyolistes defensen a ultrança, ja que pressuposa la superació de la tradicional i conflictiva divisió estatal - fonamentada en unes fronteres de tipus políticomilitar - a partir de la cooperació entre comunitats nacionals.

La mentida-trampa del PSOE, IU i el PP radica en el seu missatge que la independència nacional seria un problema afegit, ja que les dificultats augmentarien amb el creixement del nombre d'estats independents. Al nacionalisme espanyolista el qualifiquen malintencionadament d'internacionalista. Entenen la sobirania nacional com un exercici d'autocràcia -a l'estil de com ho feia Franco- i no com un exercici democràtic que ha d'ésser el punt de partida i fonament de la solidaritat entre els pobles. La construcció de l'Europa dels Estats no passarà mai d'un projecte, com tampoc ha passat mai d'ésser-ho la construcció d'una Espanya unificada. Ω

BLANQUERNA.

Etiquetatge en català i honorabilitat

El president de la Generalitat, igual que la dona del Cèsar, a més de ser molt honorable, ha de semblar-ho.

Ho dic arran de la negativa de la Patronal Europea d'Alimentació a l'etiquetatge de productes en català.

No fa gaire mesos que el president Pujol, va apuntalar el govern de l'Espanyol Aznar; recorren Europa donant garanties a n'aquesta mateixa patronal europea, i d'altres, per assegurar-los que no retiraran el seu suport a l'actual equip del govern espanyol que s'aguantava amb els vots de CiU.

Ningú no pot negar lo molt que el Senyor Pujol ha ajudat a les economies espanyoles i europees, però... a canvi, que n'han obtingut els Països Catalans?

Entre una Espanya que no ens reconeix com a nació, i una Europa que no ens deixa etiquetar en la nostra llengua, de que ens serveix tanta honorabilitat?

Els qui preferim una Catalunya sense honorabilitat abans que una honorabilitat sense Catalunya, ens agradaria, com a mínim, veure algun gest de protesta per part del nostre president, i si no, ja cal que molts d'aquests que s'autoetiqueten com a "nacionalistes" facin cas a la Patronal i s'etiquetin, només, en l'idioma que els manin. Ω

Medir Alfonso i Rios.
Palau Solità.

Reflexions

JAUME SIMONET I BORRÀS

* Un home pot estimar una dona i sentir-se orgullós d'una pàtria, però repartir l'estimera entre dues dones o entre dues pàtries, a la llarga és dolent.

* M'agraden aquells llocs on quan dig "bon dia", me responen "bon dia". Aquests llocs són el meu país. Hi ha llocs on diuen altres coses. Aquests llocs no són el meu país.

* Poble que no s'estima, es desestima a si mateix. Com diu en Raimon: "Qui perd els orígens, perd l'identitat".

* Quan davant d'un foraster, un mallorquí gira la llengua, és com si giràs la cara al seu poble, al seu país.

* Canviar de llengua és com canviar de mare. Baratar la llengua pròpia per una llengua forastera, és com baratar la mare per una marastra.

* Trist destí el de la persona que no sap quina és la seva pàtria, i més trist encara el del poble que desconeix quina és la seva pàtria. Molt pitjor encara el del poble que vol canviar la seva pàtria per una altra pàtria.

* Com va dir el poeta: "Que ens deixin les quatre barres i que se'n portin els barruts".

* Els pernill serrà, es bo. El pernill de jabuco, més bo, la botiffara és millor i la sobrassada molt millor.

* Quan veus que amb els doblers dels mallorquins, fan autopistes de franç devers la messeta castellana i després veus que per tres quilòmetres de tunel els mallorquins hem de pagar 550 ptes. de peatge, se t'inflen els collons, perquè veus que ens roben. Si et topes amb algú que troba que això és just, pots ben jurar que no és mallorquí. I si et diu que ho és, pensa que es un emboscat.

* Que pots pensar d'un estat que ens xucla fins el moll dels ossos i encara s'atreveix a demanar-nos que siem solidaris?

* Davant l'espoli fiscal que pateix el nostre poble, enganyar la hisenda espanyola esdevé un acte de justícia i de solidaritat envers em propi país.

* Com podem ser solidaris amb els pobles necessitats, quan un estat golafre ens pren els nostres guanys?

* Que en podem esperar d'un estat opressor que ens limita la nostra llengua, ens pren els nostres doblers, i amb molta fatxenderia, pregona que som una província, quan en realitat, som, una nació.

Ω

C@mp@nya progr@m@ri en c@t@là

Adreça: www.estelnet.com/catbbs/prog-cat/

Els promotors de la campanya exposen els següents objectius i reflexions: Després de tants anys de la mort del dictador Franco, el català encara avui no té el ple reconeixement que es mereix. L'etiquetatge, els mitjans de comunicació, el cinema, l'ensenyament, etc... en català, continuen éssent encara camps per a reivindicar la continuïtat del nostre idioma.

També ho són, per desgràcia, les aplicacions a les noves tecnologies. El programari en català, és avui, minoritari - quan no pràcticament inexistent - i creiem que InterNet ens ofereix l'eina ideal per demanar-lo.

L'objectiu d'aquesta campanya és, doncs, aconseguir que les grans empreses productores de programari, ofereixin fàcilment, versions en català d'aquells productes de més amplia difusió.

Prenem com a inici de campanya a Netscape, al ser una de les empreses productores de programari per a InterNet amb més arrelament, i al no traduir CAP versió dels seus programes al català, tot i que sí que ho fa a altres idiomes.

Hem de recordar que pràcticament 10 milions de persones entenen el català, i que pràcticament hi ha mig milió d'usuaris d'InterNet als Països Catalans.

La gent que estem duent endavant aquesta campanya, volem informar que no tenim cap mena de relació amb cap empresa productora de programari.

Com puc col·laborar amb la campanya? Afegint a la teva signatura de correu electrònic, quelcom similar a això:

 Jo també vull programari en català
 I want software in catalan language
<http://www.estelnet.com/catbbs/prog-cat/>

O bé enviant directament el teu comentari a l'oficina europea de Netscape: euro-info@netscape.com.

Com ja sabem, Internet representa una autèntica eina de comunicació i de col·laboració entre els ciutadans dels Països Catalans que trenca les disposicions que limiten les possibilitats d'associació política entre comunitats autònomes. Això, però, no comporta que la nació catalana obtengui un major reconeixement a nivell internacional, ja que aquest reconeixement passa per la presència pròpia i autònoma als diferents fòrums de discussió i de decisió.

Les empreses productores de programes saben prou bé que els catalanoparlants del sud dels Pirineus som un subconjunt dels hispanoparlants i que la majoria de nosaltres utilitzam software traduït a l'espanyol. També saben que no som una nació independent que pugui prendre decisions de caire polític que perjudiquin els seus interessos econòmics. El que no saben és que hi ha un cert nombre de catalanes i de catalans que no es mouen estrictament per la necessitat de disposar de l'última versió dels últims programes i que esperen fins que apareix una traducció de l'anglès a la seva llengua més pròxima, i és en aquí on tenim la nostra força: els hem de fer saber que nosaltres esperam que la traducció d'aquest programari es faci també al català, ja que els usuaris d'equips informàtics als Països Catalans som un col·lectiu molt nombrós que supera proporcionalment amb escreix el que hi ha en el conjunt de l'Estat espanyol.

No cal dir que som plenament conscient que l'estàndard en informàtica és l'anglès i que no resulta massa difícil "dominar" els termes bàsics d'aquest anglès "macarrònic". També som conscient que molts de programes traduïts presenten alguns problemes afegits als que ja té el programa original o bé que de vegades es generen certes incompatibilitats derivades de les mancances o el que sigui -si algú sap el que és- del Windows 95, tot i que això no representa cap problema per als tècnics del Microsoft de Bill Gates, primers divulgadors del següent missatge: "El Windows 95 funciona a la perfecció. Actualitzi's immediatament al Memphis, la nova versió del Windows 95". Ja és a punt. Perill!.

Ω

Josep Serra. serra@balearkom

L'ESTEL de Mallorca

EL DIARI DELS MALLORQUINS

SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!

Restaurant Cas Carbone

Dimarts tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Cami Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

el lleu de tots
mereix un respecte

(ORA fum!)

Automòbils
PLA DE NA TESA

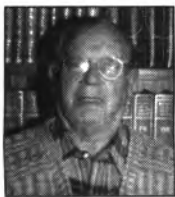
Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

RESTAURANTE
Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

Dos mots de la veritat

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

Si es pobre fes reflexió,
de tot aquell temps passat
romadria astorat
de seva explotació.
Dins un mon de submissió
que l'Església exigia
esclau los convertia,
sense gens de compassió.
A dins poble i ciutat
esglésies aixecarien
d'escultures les vestien
per homes ensinistrats,
tots estaven obligats,
amb lo seu contribuir
no es podien resistir
per no ser excomunicats.
Allà a l'altar major,
el poblaren de persones
que segons se seves normes
brillaven, segell d'honor.
Si anam a analitzar-ho
anaven amb ases trescant
el Pare Etern invocant,
que era el Gran Salvador.
La gent d'aquell temps visqué,
milions d'anys esclavitzada,
amb una espina clavada
gros patiment sufragué,
s'ensenyança que tengué
era el Pare adorar,
per al cel poder anar,
molt de sacrificis fe.

A dins barraques vivien,
els padrins del temps passat,
amb bèstia i porc plegat,
ses grans rotes conrarien
aigua de bassa beuriem
per apaivagar sa set,
amb tassa d'or el vinet
els capellans se beuriem.
Diferent de Jesucrist,
ses religions mos obren,
sa seva feina be cobren.
en sentit de precavid.
Han format un gran partit,
estenguent gros capital,
es cosa monumental
en treuen un gran profit.
A mils de maresdedeus,
i tots els sant reunits,
que foren els preferits,
per vestir-los de remells.
Els vestits tots brillen ells,
de or i plata i diamants,
unes corones molts grans,
que no les duen els reis.
Obri el ulls treballador,
la gent del nostre govern,
els ha d'estrenyer es pern
per frenar aquest factor,
no donar-los protecció,
ja s'ha acabada sa por,
que no ha dut res de bo,
només guerra i destrucció.

Un ritme molt diferent
del que s'usà temps passat,
tot ho ha modificat
de fet el nostre jovent.
Ell te dins s'enteniment
el do de sa veritat
ja no creu amb so pecat,
que el rector feia present.
Els senyors dels grans palaus
que hi ha per tot lo món,
del Papa tots ells ho són
aquelles grans catedrals.
De tots ells tenen ses claus,
exigeixen grossa ajuda,
fan molt grossa se mesura
sumen grossos capitals.
Oh! Déu de la creació,
vos que tot ho heu creat,
vareu fer bon combinat
per la gent emplear-ho.
Respectau-ho amb amor
i en treureu benefici
de la feina feis judici
i que hi hagi germanor.
Tot el personal viurà
ben a gust damunt la terra,
serà com beure aigua amb gerra,
que el riu la purificà,
si vos sabeu ajudar,
gaudireu de molt bon viure,
vos deix un món gran i lliure,
a on la pau regnarà. Ω

Tallers RIGO

ELECTRÒNICA INDUSTRIAL

REPARACIÓ DE COMPRESSORS FRED,
BOBINATS DE MOTORS ELÈCTRICS,
BOMBES SUBMERGIDES,
GRUPS DE PRESSIÓ,
FEINES DE TORN I RIBOTEJAR

Camí dels Reis, s/n Passatge Particular
Tlf. 76 01 50 (3 línies) - Fax 76 02 28 - 07009 SON CASTELLÓ
Tlf. 31 04 63 - Fax 31 31 07 - Polígon can Buñol - EIVISSA (Illes Balears)

ESTACIONS DE SERVICI

N.º 5513 i 11232

Pere A. Amengual Carrió

Avda. Sta. Margalida, 49
Tel. 53 71 86

Ctra. Marjals, s/n.
Tel. 86 03 78

M U R O

NO A LA IMPOSICIÓ DEL CASTELLÀ

NO AL GENOCIDI LINGÜÍSTIC CONTRA LA LLENGUA INDÍGENA

ESTIMA EL TEU PAÍS, ESTIMA LA TEVA LLENGUA.

TENIM DRET A SER ATESOS EN LA NOSTRA LLENGUA.

BAR - RESTAURANT
ESPECIALITAT EN

Andreu

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Ca'n Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

SERVIAUTO ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

Restaurant S'escudella

Cuina Mallorquina i Pizzeria

Passeig des Rei, 2
Teléf. 61 90 19

Esportes

Todos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
Telèfon 27 01 00

07008 - Palma de Mallorca

XOT PUBLICITAT

Avd. Centro, 18 • Tel/Fax: 85 21 04 • 07458 - CAN PICAFORT

RETULACIÓ DE VEHICLES - LUMINOSOS I VALLES PUBLICITATIVES
DISENY GRÀFIC PER ORDINADOR - PUBLICITAT TEXTIL
REGALS D'EMPRESA - CARTES D'HOSTELERIA

SOL Y MAR

Pizzeria • COCTELERIA

DIRECCIÓ: JOAN FONTCLARA

Passeig Enginyer Garau, 28
(Passeig de la platja)
C/. Silenci, 14 (Fàcil aparcament)

Can Picafort
MALLORCA
Tl. 85 21 32

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

El Trio musical Metropoliten s'ofereix per actuar en ball de saló per a la tercera edat. Inserio o hotels. Preus econòmics. Tel. 652674.

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Bugaderia Lliterma. Autoservei, rentat en sec i en ba-nyat, neteja de catifes, servei ràpid. C/ Virgili, 17. Tel. 266331. Can Pastilla.

Planxisteria, pintura, mecànica. Taller San Francisco. Camí de Son Fangos. Tel. 490314. Es Pil-larí.

Pneumàtics Son Ferriol. Equibrat de rodes, canvi de rodes

i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Tenc 23 anys, estic acabant la carrera de ciències polítiques i sociologia. Voldria contactar amb empresaris per a començar a fer feina després de l'estiu. Preferentment treballs administratius, tot i estar obert a qualsevol altre possibilitat. Miquel A. Rodríguez. Poeta Juan Boscan, 4-4c-18013 Granada.

Venc figures de guix per a decorar. Cinquanta models diferents. Preus sense competència. Des de 150 ptes. unitat. Servei a domicili. Comanda mínima 5.000 ptes. Truqueu els horabaixes i vespres. 294444.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

PERSONALS

Al-lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castellans. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Al-lots i al-lotes! ens agradaria cartejar-nos amb gent de tots els Països Catalans, des de Perpinyà a l'Alguer, les Balears i València, de 17 a 21 anys. Escriviu-nos les vostres contribucions per la independència i de segur que formarem una gran penya catalanista i independentista. Isabell Canela i Cinta Arasa. Apartat 129-43830 Torrendenbarra.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al-lots i al-lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n 'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al-lota felanitxera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Oculis i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Portocolom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

ca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/2 Volta 31- 07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Viudo mallorquí de 52 anys, abans casat amb una estrangera, se relacionaria amb mallorquina de 35 a 45 anys. També podria ser estrangera, però mai forastera. JABP. Apartat 161-07600 s'Arenal.

Cerc al-lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriu-me a: Óscar, C/ Ausías March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al-lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima'ti escriu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalusí i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Càdis).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. m'agrada el futbol i el bàsquet. Voldria cartejar-me amb alguna persona. Sóc català. Escriviu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23 43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1º 3º-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor,

contra els traïdors, contra l'explotació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'Apartat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present dels dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @ vlc.servi-com-es

Si voleu col·laborar amb "Ajuda per als nens del carrer", grup català d'ajut a nins abandonats sobretot a Sud-Amèrica, podeu informar-vos al telèfon 93/6666354 o ingressar donatius a la Caixa 2100-3071** 721010.

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR España, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Grup que té com a finalitat aconseguir la màxima difusió de independentisme arreu de la nació catalana vos enviarà mostres de material editat. Esperam les vostres idees i la vostra col·laboració. Escriviu a l'Apartat 13.203-08080 Barce-lona.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" - Apartat 53- Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalus. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenians a Dittansia de la Yenwa Andalus) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques recibir el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tienes qu'enviar la dirección a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2º-Xixon 33206-Asturies.

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Desaparegut Opel Astra Blanc, PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Opel Astra blanc PM-7017-BV. Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Peugeot 106 blanc PM-6255-CM. Gratificaré amb 25.000 ptes. per cada cotxe. Tlf. 630286.

Desaparegut Peugeot 106 vermell PM-8654-BZ. Es gratificarà amb 25.000 ptes. Tlf. 630286.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL de Mallorca

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL de Mallorca. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

L'ESTEL de Mallorca
EL DIARI DELS MALLORQUINS
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!

CARTES

Un anunci per a morir

Senyor director:

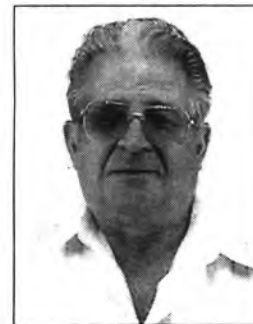
Podriem endevinar quin podria ser la reacció d'alguns individus si qualsevol dia llegien al periòdic una anunci com aquest: "**Por la lengua Kasteyana, para ke aya normas kasteyanas, gran manifestazion por las kayes de la zitudad. El Kateyano no és dialektu de lespañol, es una lengua independiente i diferenziada. Kombokada per la Real Akademia Kasteyana y Entidades Kultureles del Reyno de Kastiya**". Possiblement tindrien atacs d'apoplexia i morrien enfonsats en la seva pròpia misèria cultural. Però sembla que això, per ara no passarà, així que podem seguir llegint els periòdics tranquilament.

Ara bé, a mi si que m'ha donat un greu atac, per qual gairebé la palme, quan ha encertat a llegir un anunci a la premsa, iguallet, iguallet que aqueix. Tot i ser convençut que la meua vista m'ha jugat una mala passada i que no és possible haver llegit aquesta cosa, encara em tremolen les cames per l'esglai patit, la qual cosa fa que hores d'ara no pugue moure'm del llit sense patir horribles dolors físics.

Com que no tinc res millor que fer, li escric aquesta carta amb l'esperança de poder llegir-la fora d'aquest maleït llit. Ω

Enric Casanova i Sanchis.

Es túnel de Sóller

Escandell

Ja tenim túnel a Sóller acabat per circular una cosa no mai vista, per passar, hem de pagar. l'impost de circulació, es suma ben augmentada, és una bona passada, a n'és túnel pagar-ho. Sant Cristofol gloriós patró d'automobilistes, els impostos són coses tristes, un tema molt enutjós. Això de pagar peatge, a molts caurà malament, com si ens cobrassin l'oratge, des de llevant a ponent. Sa quantitat de milions, amb l'augment de presupost, cosa d'administracions, si s'han pagat comissions, no ha de ser al nostre cost. Ω

Fa 34 anys que en Mateu Fuster regenta la botiga de queviures **Can Lluís** a santa Margalida. El seu padri Nofre va obrir aquesta botiga ara fa 100 anys.

Na Joana Fornés regenta des de fa 20 anys la botiga de venda de menjar per animals **Hens** a la barriada de sa Creueta de santa Margalida.

Na Bàrbara Escalés i la seva filla Francisca Tauler regenten des de fa 11 anys el **Bar Bonavista** a santa Margalida.

Agenda de notícies
ocults

El grup de Rock folk mallorquí **OCULTS** està en plena gira de concerts, arribant amb la seva habitual frescura a diversos indrets de tota la

geografia de parla catalana. El gruix del seu repertori de directe està basat en el seu darrer disc-CD **Ses Millors Cançons 1985-1996**, disc recopilació que ha permès a molts dels seus seguidors conèixer el grup a fons, doncs no és sabut de tothom que quan el grup arribà per primera vegada al Principat l'any 1992, ja duia tres discos gravats a Mallorca (**Ocults, Pa amb oli nacional i Mallorca sempre**). Fitxats a Barcelona per la discogràfica **Al.leluia Records** el 1993, fan dos discos més, i finalment l'esmentada recopilació, que inclou temes força populars com es ara **Hola Pilar, Com una Mallorquina**, o les versions de **Sa Balanguera** i el **País petit** (amb la col.laboració del seu autor Lluís Llach).

El grup de folk-rock mallorquí **OCULTS**, seguint la Gira d'Estiu 97, va actuar al popular programa **Les Mil i una nits** d'en Jordi

Gonzalez a TV3 el passat dijous 28/08. Dia 5 de setembre actuarà a les festes majors de Sarrià de Ter (Gironès) on presentaran el seu darrer treball, el CD recopilatori **Ses Millors cançons**, a l'envelat del poble a les 22 hores. També actuarà el dia 13 de setembre a Ciutat de Mallorca dins les actuacions programades per la Primera **DIADA NACIONAL DE MALLORCA**. Aquest és el primer any que se celebra, ja que per decisió del Consell de Mallorca s'ha escollit el dia 12 de setembre com a diada nacional de Mallorca. L'actuació que servirà per presentar el darrer treball, el CD recopilatori **Ses Millors Cançons**, tindrà lloc al **MOLL VELL DE CIUTAT** a les 22:30. Per a més informació: nicol@balear-kom.es. Ω

Horoscop

"Que ningú de vosaltres no faci passar pel foc el seu fill i la seva filla, ni practiqui l'endevinació, ni interpreti els presagis dels núvols; que no hi haja fetillers, ni embruixadors, ni ningú que consulti els espectres, ni endevins, ni evocadors de morts, ja que Jahvé detesta tots aquells que practiquen aquestes coses." (Dt 18:10-12)

Si has nascut entre el primer de gener i el 31 de desembre estàs sota el signe de la Gràcia de Déu. "Però on sobreabunda el pecat sobreabunda la gràcia" (Rm 5:20)

Astre dominant. Per a tots els qui temen el Nom del Senyor, s'alçarà l'Estrella Resplendent del Matí, que és Jesucrist. (Ap.22:16).

En amor: Déu és Amor. En això consisteix l'amor: no som nosaltres qui hem estimat Déu, sinó que és ell qui ha estat primer a estimar-nos i ha enviat el seu Fill com a propiciació dels nostres pecats. (Primera de Joan 4:10)

En viatges: El Senyor guardarà la teua sortida i la teua entrada, des d'ara i per sempre. (Salm 121:8, Isaïes 43:2)

La teua salut Tingues temor de l'Etern i aparta't del mal; perquè serà medicina al teu cos i refrigeri per els teus ossos. Vet ací, Jo els duré sanitat i medicina, i els revelaré abundor de pau i veritat (Proverbis 3:8, Jeremies 33:6).

Els teus diners: Honra l'Etern amb els teus béns i amb les primícies de tots els teus fruits. I els teus graners seran plens a gom. És la benedicció de Déu que enriqueix. (Proverbis 3:9, 10:22)

Esdeveniments mundials: El cel i la terra passaran, però la meua Paraula no passarà.- Vet ací que Jesucrist va amb els núvols, i tot ull el veurà, i els qui els van traspasar. (Mateu 24:35; Apocalipsi 1:7).

Esdeveniments particulars: El qui té el Fill té la vida; el qui no té el Fill no té la vida. (Primera Joan 5:12).

SENYOR: Per la fe, jo caminaré tenint en compte les teves promeses. "La teua paraula és la veritat" (Salm 119:160). **AJUDA EVANGÈLICA DELS PAÏSOS CATALANS.Ω**

No a les privatitzacions, no als acomiadaments!

PERE FELIP I BUAES

Tot sembla endicar que el govern Aznar, com a alumne avantatjat de Maastricht-Amsterdam, vol aprofundir en la seva acció antiobrera i de destrucció social.

Dilapidar el patrimoni públic per a complir amb Maastricht

A mesura que passen els dies, el govern mostra més el llautó dels presupostos que prepara pel 98. Recordem, altra cop, que els "criteris de convergència europea" exigeixen que el dèficit no superi el 3% de Producte Interior Brut. Què proposa el govern? Privatitzar les grans empreses públiques que tenen beneficis: Endesa, Argentària, Tabacalera..., avançar encara més en el desmantellament de grans serveis públics com Correus, i tot això per aconseguir 1,3 bilions de pessetes destinades a cobrir el dèficit. D'aquesta manera, segons el govern, "només" haurà de reduir 350.000 milions.

En Rajoy, ministre d'Administracions Públiques, declarà a Santander que "el Govern descartava que els funcionaris poguessin recuperar allò que han perdut enguany" (Els Països, 8 de juliol).

I per a rissar el ris, el govern vol traspasar competències d'educació a les regions (a deu en particular) sense traspasar presupost. Aquí veim el vertader contingut de la regionalització: ja que les regions tenen capacitat per a recaptar el 30% de l'impost sobre la rendade les persones físiques, que carreguin amb els costos addicionals dels traspasos educatius. Això és, al voltant de 230.000 milions de pessetes.

No obstant això, per a l'OTAN si que hi ha doblers

En Clinton va arribar a Madrid fa un parell de setmanes, reuní als caps de govern dels països de l'OTAN i dictà les seves condicions: l'OTAN s'amplia a tres països d'Europa. República Xeca, Hongria i

Polònia-, els governs europeus paguen el rearmament d'aquests països, i les multinacionals (la majoria nortamericanes), sembla que, venen les armes.

N'Aznar, deixeble avantatjat de l'OTAN, diu que sí i anuncia que Espanya pagarà. Tot i què n'Aznar minimitza (segons El País 10 de juliol) l'impacte de l'ampliació de l'OTAN en els presupostos.

També es minimitza el cost de la intervenció militar a Albània, malgrat que, el cost global (4.000 milions de pessetes) es superior al montant del diner estafat al poble albanès.

Allò important de l'OTAN, però, és que per els Estats Units és la garantia militar de que els plans de privatització i sobre-explotació es duran a terme.

La voluntat dels treballadors d'oposar-se a n'aquesta política

El passat dia 10 de juliol, més de 10.000 treballadors de les grans

empreses públiques del metall acudirien a la concentració convocada, a Madrid per UGT i CCOO. 40.000 anaren a la vaga.

El sentir dels treballadors fou unànime: No a les privatitzacions, no als acomiadaments, defensa dels drets i garanties.

No obstant això, els treballadors esperaven quelcom més que promeses d'una tardor calenta. Esperaven consignes clares i propostes senzilles i precises de mobilització. Aquest és el sentit del combat iniciat a Correus per la retirada de la Llei Postal.

Des de juliol del 96, el govern ha privatitzat allò que quedava de Repsol i Telefónica, Retevisió està ultimant l'entrega d'Ibèria a companyies estrangeres, lliura la gestió dels hospitals a fundacions, privilegia l'ensenyança catòlica, introdueix entitats privades en l'escola pública... Això comporta la destrucció de llocs de feina, de drets, de serveis públics, i també la des-

trucció de les bases econòmiques de l'Estat. I a damunt s'anuncia una escalada de les privatitzacions en els presupostos del 98. Cal aturar-los, no podem seguir així. Les organitzacions obreres han de prendre mesures, hem de començar per trencar amb la política d'Unió Nacional que vol aplicar la moneda única i totes les conseqüències destructives que d'això se'n deriven. Els treballadors de les empreses públiques del metall d'Astúries, Santander, etc., marquen el camí de la vaga general per fer recular aquests plans.

Els treballadors hauriem d'agafar el compromís d'ajudar a organitzar el combat contra les privatitzacions, contra els Presupostos de Maastricht-Amsterdam, per la derogació d'aquest tractat antiobrera, per la no ratificació del tractat d'Amsterdam. Aquest és el nostre combat per l'Europa dels Treballadors, per la Unió Lliure de les Repúbliques de les nacions i pobles lliures d'Europa. Ω

Alguns es pensen que és genètic (això de no saber parlar català)

Sentim parlar sovint d'un sector dels habitants dels Països Catalans sota l'apel·latiu genèric de *castellanoparlants*, que sembla que vol dir que no parlen català. Potser -gairebé tots- l'entenen, però no el parlen. I ens ho expliquen com si el fet de no parlar-lo fos inamovible, com el fet de ser dona, o home. Això és un error. Hi ha qui es deu pensar que això de no saber parlar el català, és com un tret genètic, irremeiable, com el color de la pell. I això és un error greu, que pot tenir dos orígens. El primer procedeix d'una actitud poc reflexiva que ignora fenòmens d'integració de les persones a altres àmbits lingüístics. El segon seria una actitud més de fons. És el de les persones que desitgen que es mantinguin barreres lingüístiques a l'interior dels Països Catalans.

Saber català, i parlar-lo, és una qüestió que té almenys dos aspectes. Un de purament tècnic, i l'altre polític. El tècnic: saber català és simplement això: saber una llengua, que resulta que és la llengua pròpia de Catalunya, València i les Illes. El polític: usar el català és un acte natural de respecte cap al país on es viu, cap a la seva gent, cap a la seva història i la seva cultura.

No és acceptable que alguns vulguin establir una ratlla divisòria permanent entre els capaços de parlar dues llengües i els capaços de parlar-ne una. Esborrar aquesta ratlla ha de ser només qüestió de temps. I l'escola hi té un paper fonamental.

En definitiva: no saber parlar català no és cap fenomen genètic. Se soluciona senzillament amb voluntat, bona disposició i temps, i és llavors un valuós exemple d'una normalització cultural a la qual encara estam aspirant. **Josep Mª Pons** (condensat de l'AVUI). Ω

Nota de la redacció: A la part nord de Mallorca, la ratlla lingüística ha desaparegut. Tothom parla les dues llengües oficials de Mallorca, degut a que la quasi totalitat dels negocis i comerços està en mans dels mallorquins. No podem dir el mateix dels municipis banyats per la Badia de Ciutat on els externs ho controlen quasi tot i empen les seves llengües no catalanes.

La violència

El tema de la violència no és gens fàcil de tractar, però constitueix una qüestió especialment vigent els nostres dies, en que pertot arreu hi ha un ressorgiment d'actituds violentes de tota mena. Comencem per dir que el concepte de violència no és, per ell mateix, negatiu: es tracta segons la definició de Fabra, d'"una força o energia desplegada impetuosa". Aquesta força pot resultar bona o dolenta segons la manera i la finalitat amb què és utilitzada. Aquí l'entendrem en el sentit d'una agressió injusta contra la integritat física o moral d'una persona o d'un grup.

En la mateixa revelació judeocristiana, hi advertim una colla d'ambigüitats, i fins i tot contradiccions, pel que fa a la qualificació de la violència. Hi ha certament, una evolució claríssima, des de la justificació de la represàlia vindicativa (Gèn 4), passant per la dulcificació representada per la "lleï de talió" (Ex 21) fins a la proclamació evangèlica de la no-violència (Mt. 5).

El text fonamental per a comprendre l'actitud de Jesús davant la violència és aquest: "Ja sabeu que es va dir: Ull per ull, i dent per dent. Doncs jo us dic: No us hi torneu, contra el qui us fa mal. Si algú et pega a la galta dreta, para-li també l'altra." Sabem tanmateix que el sermó de la muntanya no intenta establir un codi estrictament jurídic, sinó que es tracta de la proclamació d'uns ideals utòpics. És per això que les "normes" evangèliques no estan destinades a convertir-se en "lleis" obligatòries.

La moral cristiana sempre ha admès que, en el cas d'una agressió injusta, tothom té dret a usar la

violència per a repel·lir-la, i, d'una manera especial, les persones que tenen la responsabilitat de defensar la integritat d'una família, d'un grup, d'una nació. Aquesta perspectiva és la que ha dut a legitimar les "guerres justes" i fins i tot la pena de mort. Però actualment, es dona una profunda revisió d'aquestes justificacions. Pel que fa a la guerra, el magisteri eclesial insisteix en el fet que, atesos els resultats catastròfics de la utilització de les armes modernes, cada cop es fa més difícil d'admetre la justificació ètica de la guerra. I, respecte a la pena de mort, és significatiu que, si bé, el Catecisme de l'Església Catòlica, (n. 2266) manté la tesi tradicional de la seva legitimitat en casos extrems, l'encíclica "Evangelium vitae" (n. 56) digui que aquests casos "són ja molts rars, per no dir pràcticament inexistents".

Cada cop més, els cristians ens anem convençant que l'actitud més evangèlica davant la violència és la coneguda amb el nom de "no-violència activa i curativa", propugnada pels moviments pacifistes, especialment pels que s'inspiren en la doctrina i la pràctica del Mahatma Gandhi. No es tracta de cap mena de resignació passiva davant la violència dels altres o de les mateixes estructures de la societat, sinó d'una colla d'accions que, sense usar mai la violència física o moral, són capaces de contrarestar els efectes negatius de les injustícies i violacions dels drets humans. D'una manera o d'una altra, la no-violència activa s'inspira en la consigna de l'epístola als Romans (12,21): "No et deixis vèncer pel mal; al contrari, venç el mal amb el bé". Ω

Joan Llopis.

World Economic Forum

Eren un milenar de poderosos d'aquest món (sismics movers amb shakers= sismics move-dors i espolsadors), que celebraren a principis d'enguany a Davos (Suïssa) una trobada molt particular. Segur que no hi anaren per barallar-se, ben al contrari. Cal recordar que el tema de l'economia, entorn dels "Senyors Diners," figura sempre un rang superior als altres temes com la política, la religió i la força militar. Així, queda clar que aquest forum repercutirà de manera necessària en les altres disciplines (la política, la cultura, la religió, la ciència etc.).

Fent una mirada al logotip veurem que està carregat de simbolisme. Primer: un gran triangle, símbol bàsic de la masoneria. Segon: el cercle passa per tres "o", com si volgués fer al·lusió al nombre 666. Tercer: Les paraules se componen de 18 lletres, o sia $3 \times 6 = 18$ (El cristià atent observa que Pau enumera 18 característiques de la "generació dolenta" en els darrers temps II

Tm 3:2-4). El policia que està davant d'aquest signe és com un símbol més: l'enorme poder i l'autodefensa d'aquests cercles exclusius.

Alguns noms que destaquen: El premier de Rússia, Xernomyrdin, el president d'Egipte, Mubarak, el secretari de l'ONU, K. Annan, en Newt Gingrich del senat dels EUA, els dos caps d'Estat de Polònia i el de la República Xeca, Netanyahu d'Israel, el director general de Word Trade Org. de Ginebra, Xavier Solana, Secretari General de la OTAN, Bill Gate, cap de Microsoft, els caps de Daimler-Benz, Renault, de BP, de General Elèctric, del Consorci de www, de Siemens i un llarg etc. (Time del 3 i el 10 de febrer de 1997).

De què parlaren? No ho sabem. Els periodistes els hauran interrogat fins allà on pogueren, però estam segurs que les seves respostes "pentinades" no donen peu a una conclusió realista sobre aquests constructors de la "Torre de

Babel"... Algunes cites han estat publicades, però no contenen substància essencial. Ja veurem a on duran el món aquests senyors...

El cristià atent està avisat des d'una font millor. La Bíblia diu: "No hi ha saviesa ni intel·ligència, ni consell com Jahvè. Al final, el comandament passarà sota el domini del Senyor Jesucrist. Ferà això: "Esclafarà als reis en el dia de la seva ira... Jahvè trencarà als seus adversaris; contra ells tronarà des dels cels... Al·leluia: Salvació i honra i glòria i potència al Senyor Déu nostre. Ω

Ajuda Evangèlica PP.CC.

R E L I G I Ó

El genet pàl·lid

N'Antoni Segura, Catedràtic d'Història de la UB, entre altres coses diu: "Occident gaudeix de la seva riquesa i viu de manera confortable instal·lat en la seva seguretat, mentre un dels genets de l'Apocalipsi continua present i cavalca amb impunitat en un mons no gens llunyans. 105 milions de mines terrestres enterrades i abandonades després dels conflictes ocasionen unes 10.000 morts anuals, sobretot en països com l'Afganistan, Angola, Cambotja, El Salvador, Irak, Kuwait, Nicaragua i Somàlia. La pesta es manté en el subcontinent indi, i causa estralls a l'Àfrica subsahariana. "Hom pensa en tantes violències inútils, en la injusta i, sobretot innecessària desigualtat..., i al món es produeixen aliments suficients per a cada habitant."

Malikah i Attallah, en el funeral de sa mare, Betty Shabazz

Distribució d'Escriptures

Segons dades de les Societats Bíbliques de tot el món, durant l'any 1995 es distribuïren 564.436.257 Escriptures. A la regió d'Àsia i el Pacífic se'n hi distribuïren la meitat i el més important és que en aquesta zona la Bíblia continua com a llibre captivador i una font d'ajut. Especialment destaca la Xina on la demanda es desbordant.

La Bíblia valenciana

L'anomenada Bíblia Valenciana, és a dir, a BCI "Bíblia catalana interconfesional" adaptada als usos lingüístics valencians, ha aconseguit un èxit encoratjador: vuit mil exemplars en només dos mesos. Un "best seller" en la seva escala. L'Editorial Saó ja en prepara una segona edició i estudia la publicació del Nou Testament per separat. Tot i ser desqualificada per alguns sec-

tors, ha estat molt ben rebuda. Els adaptadors de la Bíblia valenciana han procurat conservar la mateixa paginació que l'edició catalana i sols han variat les terminacions verbals i qüestions de lèxic, com ara eixir per sortir o meua per meua.

Atemptats contra 25 esglésies als EUA

El Consell Nacional d'Esglésies (NCC) dels Estats Units -que conta amb 32 organitzacions d'esglésies protestants o ortodoxes- reclama a les autoritats que actuïn energicament contra atemptats racistes a les esglésies dels estats del sud.

"El nostre país pretén que el racisme no existeix; però en realitat, el clima regnant és el que provoca aquesta actes monstruosos". Aquestes dures declaracions van ser fetes pel secretari general de l'NCC, després d'haver-se produït 25 atemp-

tats contra esglésies del Sud dels Estats Units. A les façanes de les esglésies apareixien pintades aquestes paraules: "Kill the Niggers" (Mort als negres) i "White és right" (Els blancs són els millors). La major part d'aquestes esglésies són de comunitats afro-americanes, només dues d'elles són de blancs, però compten amb fidels de color.

Dol a casa del Shabazz

No hi va haver llàgrimes a l'enterrament de Betty Shabazz, Només silenci i oracions islàmiques. Tampoc hi va haver llàgrimes a la casa funerària al cor d'Harlem on es va vetllar durant tres dies el cos calcinat, allà mateix on es va exposar el cadàver cosit a trets de Malcom X, fa 32 anys.

Alà Akbar, Déu és gran: La frase es va repetir una i altra vegada. Milers de persones es reuniren per

acomiarar na Betty Shabazz, vídua de Malcom X que morí de les cremades que sofrí en el 80% del seu cos.

Na Betty Shabazz tenia 61 anys i duia mitja vida sense en Malcom X. Aquell horabaixa a la sala de festes Audubon, on va veure morir al seu espòs, es va proposar dues missions: educar les seves filles i seguir la lluita pels drets civils. Gràcies a ella, Malcom X segueix viu en el cor d'Harlem, entre els carrers 125, 126 i el bulevard Frederik Douglass, on està el Teatre Apollo, que sentí cantar a tots els monstres del blues i del soul. On se respira la pestilent misèria africana i es menja malament. Per allà es passegen els joves negres en escamots rondadors, amb els seus mocadors al cap i els pantalons baixos, mostrant els calçons blancs perquè es moda negra i fa calor. La persiana d'una botiga està decorada amb la imatge de Malcom X i les seves paraules: "Llibertat, justícia i igualtat són els nostres objectius". I més enllà, devora un quiosc amb les darreres novel·les de Walter Mosley, n'hi ha un amb els discursos dels líders negres. Al voltants, la calor fon la brutor dels edificis paredats i dels mostradors trists i fa suar la petita coa que se forma devora la porta de les Unity Funerals Chapels, on està el cos de na Betty.

Les seves filles no se deixaren veure fins al final, quan la majoria de persones -entre elles el batle Giuliani i l'ex-boxador Mohamet Alí- ja havien partit. Sense llàgrimes als ulls anaren cap al cementiri, esperaren que els enterradors retirassin la lapida sota la que descansa son pare i col·locaren el cos de sa mare. Llavors tornaren a ca seva. Ω

Xavier Mas

En Pere Amengual és el cap de llista de **Convergència Democràtica Murera**, partit que aconseguí 5 regidors a les darreres eleccions. Són l'oposició al partit UM-PP, que governen a l'Ajuntament de Muro. Amb l'anterior batle del PP no hi havia diàleg. Ara que fa dos mesos tenen el batle d'UM, n'Amengual espera que hi hagi un canvi d'actitud més democràtica, mes dialogant.

En Jaume Perelló i Moragues és el nou batle de Muro per Independents de Muro UM. És el batle d'un municipi amb 20.000 places hoteleres i una bona agricultura tan de secà com de regadiu. Al municipi hi ha una cinquantena de moros que ajuden als pagesos i que no donen cap problema. Set quilòmetres i mig de platja (la Platja de Muro), que molta gent confon amb la d'Alcúdia, amb dos quilòmetres i mig de platja verge que juntament amb l'Albufera està protegida per la llei. Una zona turística amb cap problema de delinqüència degut a l'allunyament de Ciutat i a l'urbanisme ben fet. Aquests dies, l'Ajuntament ha rescatat els sis balnearis de la platja per fallida del concessionari i ha posat en marxa els serveis sanitaris i les dutxes, per a l'any que ve substarà el servei de bar d'aquesta balnearis. Tot això ens ho conta el batle, que té les portes del seu despatx obertes de pint en ample i rep amb cara alegre a la gent que el vol veure. Pots escriure que l'economia d'aquest ajuntament està ben sanejada. Que no tenim problemes de doblers, vaja. Tu deus esser el primer batle nacionalista de Muró, li deim. Somnacionalista, i de cada dia ho sommes -ens respon-. Nosaltres defensam la nostra gent, la nostra terra i la nostra economia. No com la gent d'altres partits que segueixen els dictats de Madrid. De cada 100 pessetes que el govern espanyol sen duu de Mallorca només ens en torna 17 i això és mal d'aguantar.

LLIBRES QUE CAL LLEGIR

Tirant lo Blanc

La novel·la *Tirant lo Blanc* és una obra de la segona meitat del segle XV, pertanyent al gènere cavalleresc. L'autoria del llibre s'atribueix al cavaller valencià Joanot Martorell, tot i que habitualment hom accepta que Martí Joan de Galba, un altre cavaller valencià, també hi tingué alguna cosa a veure; no és clar, tanmateix, quina fou al capdavant la contribució d'aquest darrer.

Tirant lo Blanc és una de les novel·les més importants, i sens dubte la més emblemàtica, de la literatura catalano-valenciana. Es tracta, a més, d'una obra força notable dins la història de la literatura universal, com ho testimonien les nombroses traduccions, a llengües ben diverses, de què ha estat objecte des del temps de la seua publicació fins als nostres dies.

En aquest punt, dues qüestions poden acudir-se al lector: en primer lloc, què fa que *Tirant lo Blanc* siga una obra tant remarcable?, i en segon lloc: si és tan important, com és que la seua fama és escassa fora del domini lingüístic catalano-valencià i dels cercles romanístics internacionals?

Comencem per la segona pregunta, la més fàcil de respondre. El fet que el *Tirant* pertanga a la literatura catalano-valenciana, injustament marginada i ignorada durant segles per raons del tot extraliteràries (raons de naturalesa política) li ha impedit fruit dels importants recursos de tota mena que les cultures amb suport estatal destinen a la difusió internacional dels seus clàssics, i l'ha situada sota un prejudici tan àmpliament estès com mancat de justificació, que tendia a minimitzar la importància de les obres literàries escrites en una llengua minoritzada, el català o valencià, que fins al nostre segle molts consideraven només un dialecte i no una veritable llengua europea de cultura. Però també hi ha un factor—almenys—estrictament literari que ha influït en aquest relatiu oblit del *Tirant*: la importància que hi té la retòrica. En efecte, les tres quartes parts, aproximadament, d'aquest llarg text són ocupades per tota mena de discursos, debats i documents expressats en un estil artificios (artitxat és el mot tècnic) que resulta feixuc i obscur per als lectors moderns; l'estudiós del *Tirant* Joseph Vaeth afirma que l'obra, despullada de tota aquesta càrrega ornamental, seria hui dia considerada, ben probablement, "a masterpiece of narration and dialogue", ço és, una obra mestra de narració i de diàleg.

Quant a la primera qüestió, la que pretén d'esbrinar a què es deu o en què consisteix l'extraordinària vàlua del *Tirant*, deixem que siguin altres veus les que hi donen resposta:

Cervantes, que cita el *Tirant* dues voltes en les pàgines del *Quijote*, afirma que "por su estilo, es éste el mejor libro del mundo", i argumenta així el seu judici: "aquí comen los caballeros, y duermen y mueren en sus camas, y hacen testamento antes de su muerte, con estas cosas de que todos los demás libros deste género carecen"; veiem, doncs, que el famós novel·lista castellà destaca especialment el realisme de l'obra de Martorell.

El prestigiós estudiós i escriptor castellà Dámaso Alonso ha escrit que "(...) *Tirant* es la mejor novela europea del siglo XV. *Tirant* se salta toda la novela sentimental y la caballeresca para darse la mano con la novela realista española, es decir, con la que recibirá, imitará y continuará la Europa moderna". Després de destacar la gran influència que va exercir la lectura del *Tirant* en Cervantes, Alonso afegí: "*Tirant* no era aún la novela moderna, pero había en él muchos elementos, más aún, elementos esenciales, de lo que había de ser la novela moderna." Aquests elements corresponen a les "novedades increíbles" que aportava el realisme del *Tirant*, i que s'anticipen en diversos segles al corrent majoritari de la literatura europea: "la novela, en general, no llega hasta el siglo XIX, y en algunos casos hasta el XX, a una tal libertad y suelta despreocupación en la pintura de la realidad humana".

El crític català Joaquim Molas remarca que "el *Tirant*, tan complexa com incisiva, obrí un enorme compàs de possibilitats que, a través de Cervantes, havia de fecundar tota la moderna novel·la europea".

Finalment, l'escriptor peruà Mario Vargas Llosa posa el nom del cavaller valencià autor del *Tirant* al costat d'alguns dels més destacats novel·listes de tots els temps i de tots els països: "Martorell és el primer d'aquesta estirp de suplantadors de Déu—Fielding, Balzac, Dickens, Flaubert, Tòlstoi, Joyce, Faulkner—que pretenen de crear en les seues obres una 'realitat total', el més remot cas de novel·lista totpoderós, desinteressat, omniscient i ubic." Això converteix el *Tirant* en una de les novel·les més ambiciosos de la literatura universal, el primer cas de novel·la total: "novel·la de cavalleria, fantàstica, històrica, militar, social, eròtica, psicològica; totes aquestes coses alhora i cap d'elles exclusivament, ni més ni menys que la realitat".

Acabem aquesta introducció amb les paraules que cloen el breu discurs del capellà del *Quijote* sobre el *Tirant*: "Llevadle a casa y leedle, y veréis que es verdad cuanto dél os he dicho". Ω

Dictadura idiomàtica granespanyola

Per JAUME TALLAFERRO

Andalusia

Nö'an robao la tierra, borrao lö rekuerdö farseao la itoria, ëttruio lö sueniö. Oi semö apatridä, perdiö en'un dessierto, de leyendä i mitö, de mentirä i ensueniö.

***

Ens han robat la terra, esborrat els records, falsejada la Història, destruït els somnis. Avui som apàtrides perduts en un desert, de mites i llegendes, de mentides i d'insomnis.

Els transfranquistes i imperials granespanyols de la "Real Academia de LA lengua" segueixen planificant distints genocidis en favor de "LA LENGUA", la d'ells, naturalment.

Al març passat, el granespanyol i acadèmic Salvador, D. Gregorio, criticà "la ligereza com la que los padres de la Constitución redactaron el artículo tres en el que se insta a la protección de las diferentes modalidades lingüísticas de España". Ja ho veieu, no tenim dret ni a la diferència ni a tenir modalitats lingüístiques, tan antigues per altra part com el castellà de D. Gregorio Salvador. Ni que ell pagàs els impostos per nosaltres! Segueix aquest Torquemada idiomàtic: "considerar la modalitat lingüística como un patrimonio cultural es una frivolidad peligrosa porque hay que buscar la unidad i no favorecer la disgregación". Clar, si no, se li acabava el negoci, D. Gregorio! Donat que la llengua és un fet social omnipresent, si la llengua no és patrimoni cultural, què ho serà? Els museus d'etnologia? I damunt té la barra de dir que això és una "frivolitat perillosa": sols, però, per als qui viven de la Dictadura idiomàtica castellana contra els

altres idiomes conquerits i sotmesos, com ara al català, el basc, el galleg, l'asturià, l'aragonès, l'occità o el berber a l'Estat espanyol i el quítxua, l'aimara, el maputx, el guaraní el maia, etc... a l'Amèrica.

És interessant de saber que D. Gregorio, en la seva ponència, es qüestiona la utilitat de la dialectologia, la qual—segons ell—ha d'encarregar-se de protegir la "unidad del español" en comptes de "dar municiones a los cortos de miras y fomentar aldeanismos rampantes".

D. Gregorio acusà els nacionalistes andalusos de crear "monstruos lingüísticos que producen risa". En plena vena prepotent, tan típica de la "grander" espanyola es llança—com no— a insultar, que és l'especialitat de la casa. "Hablar de un dialecto andalúz es de imbeciles". Deu ser que ho hem somniat, idò! O és que canten flamenco en el castellà de Valladolid?

Ell vol dialectòlecs al servei de l'imperi: "debe ser como un médico del idioma encargado de captar las variaciones peligrosas en el organismo lingüístico".

Aquest espanyolàs criticà, a Sevilla, les institucions educatives que pretenen "la disgregación del idioma", tot referint-se a grups de professors andalusos que defensen els trets de la parla andalusa. "Estas actuaciones, en las que se defienden imaginarias hablas, rozan el esperpento y el carnaval lingüístico". Com de costum, els espanyols, avesats a tenir de llur part les baionetes i el poltre del turment, insulten impunement els pobles que simplement volen ser ells i gosen dir-ho.

Solidaritat catalana amb totes les víctimes de la caverna espanyolista, companyes i companys d'Andalusia. Endavant, estudeieu, digueu les veritats amb santa pau, i no us deixeu esclafar pels gosos de l'insult. I visca, també, l'Andalusia lliure de la gosseria granespanyola! Ω

Fa 45 anys que en Miquel Joan se va posar a fer de sabater ataconador. Va començar amb mestre Jaume Miró en un temps que hi havia 8 sabaters a Muro. Avui és ell tot sol.

Fa 2 anys que na Caterina Boieres és l'auxiliar de la Clínica Dental de Muro, el titular de la qual és l'arenaler Martínez Cabrera.

Fa 4 anys que la família Carrió va obrir el Taller de Reparació de motos Carrió a la barriada del Poble Nou de Muro.

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

Llengües vives

Instituída per l'Oficina Europea per les Llengües Menys Esteses, enguany se n'ha celebrat la primera edició. Heus ací un seguit d'actes organitzats al sud-oest europeu amb motiu d'aquella diada:

A Baiona (Lapurdi, Euskal Herria) 400 persones s'aplegaren convocades per associacions de promoció de la llengua i cultura basques. A Zaragosa (Aragón) l'Associació "Ligallo de Fablans de l'Aragonés" lliurà el premis "Arredol de a Lengua Aragonesa", atorgats a Pedro Recuen-co pel treball *Conclugazion y prenombres febles de l'aragonés* i a La Orquestina de Fabirol pel disc "Me'n baxé ta tierra plana. A Bordèu (Occitània) una quarentena de persones s'aplegaren simbòlicament davant la casa d'Europa sota al bandera "Occitan Lega d'Europa". A Cannes (Occitània) l'Associació Escomesa i diverses cases del País Provençal oriental organitzaren l'acte "Quatre oras per lo Provençal", amb cançons, poesies, música... en occità. A l'Alguer (País català de Sardenya) diverses entitats culturals organitzaren una representació teatral de Thèthov en català, a més de conferències i una exposició.

Nova llei sobre l'ús de llengües oficials

El 90% de les entitats que comparegueren a la Ponència i també la Confederació d'Entitats Culturals Regionals de Catalunya hi són favorables. Inclourà la immersió lingüística a les escoles (el català com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament obligatori) i la potenciació de l'ús del català a la universitat. L'esborrany de la nova llei recull el dret d'elecció de llengua oficial del ciutadà, així com el d'ésser atès en la llengua que esculli; que la televisió privada d'àmbit català ha de garantir un 50% d'emissió en català i que la Generalitat promourà acords amb la resta del domini lingüístic català.

El Parlament català aprovà que els jutges que treballen a Catalunya coneguin la llengua catalana. El Manifest "Per un nou estatut de la Llengua Catalana" defensor de l'oficialitat única del Català a Catalunya ha recollit 3.000 signatures, 400 intel·lectuals l'han subscrit, 140 entitats

demanaren garanties legals pel català i quatre bisbats exigiren als castellanofons que l'aprenguin.

El Foro Babel impulsà un manifest pel bilingüisme. El PSC i el PP en tenen prou amb esmenar la llei del 83. El PP demanà que TVC emeti un 50% de la programació en espanyol, atacà l'immersió lingüística i demanà la doble xarxa escolar (una en català i l'altra en espanyol) que rebé el suport del govern espanyol.

La unitat de la llengua catalana, una de freda i una de calenta

1) El Tribunal constitucional espanyol admet del dret de la Universitat de València (i per extensió a totes les universitats valencianes) a denominar "català" a la llengua pròpia del País Valencià, que contava amb l'oposició del govern Zaplana.

2) El Parlament valencià aprova una resolució que nega la unitat del català amb els vots del PP i Unió Valenciana, que foren acusats pels partits catalans, l'IEC i Omnium Cultural d'anar en contra de la ciència.

3) Els grupúsculs anticatalanistes de Mallorca atempten contra l'Editorial Moll, símbol de la recuperació lingüística i cultural de les Illes. L'any 1989 ho feren amb un repetidor de TVC.

4) ERC i UDC demanen al president espanyol que es posicioni a favor de la unitat lingüística després que aquest manifestés que respectava tan els unitaristes com els secessionistes.

5) L'Institut d'Estudis Catalans aprova un canvi estatuari que reconeix que "català" i "valencià" són sinònims amb l'objectiu de reforçar la unitat de la llengua comuna.

6) el Congrés espanyol aprova, amb el vot negatiu del PP i l'absència del PNB, una preposició no de llei que reconeix la unitat de la llengua catalana, respectant la denominació històrica de l'Estatut valencià.

7) El "Manifest per la dignificació i el

futur de la llengua dels valencians" recull signatures en defensa de la unitat lingüística.

No al tall a les emissions catalanes!

5000 manifestants a Gandia contra el boicot del govern Zaplana a les emissions de TVC. La Plataforma per a la Llibertat d'Informació i Acció Cultural del País Valencià s'han mobilitzat per tal d'explicar el conflicte i ja han rebut el suport de més de cent entitats. D'altra banda la Coordinadora "Salvem TV3 ha recollit 4.000 signatures amb l'objectiu que el Govern Balear en garanteixi la recepció a Eivissa i Formentera. El Govern Balear manifestà que totes les illes rebran Canal 9, TV3, Canal 33, Catalunya Ràdio i RAC 105. Els partits de l'oposició i l'Obra Cultural Balear l'ha acusat de voler controlar TV3 i exigeixen que els repetidors continuïn gestionats per les associacions culturals. Votador a Mallorca, Es Mussol a Menorca i Sa Talaia a les Pitiüses.

Tamarit, capital de La Llitera

3.000 manifestants a Tamarit (La Llitera) contra el projecte del Gobierno d'Aragón que fa perillar-li la capitalitat històrica de la comarca en benefici de Binéfar, fet interpretat com una operació marginalitzadora dels municipis catalanòfons de la Franja sota administració aragonesa. El PP presentarà mocions de rebuig a l'oficialitat del català i de l'aragonés als municipis d'Aragón on es parlin. Considera que cal preservar-ne les modalitats locals.

Notícies breus

* Llibres: "El Parlar d'Andorra". Rosalia Pantebre, Centre de cultura Catalana d'Andorra. Recull tres mil paraules i frases fetes pròpies del català d'Andorra.

* Se celebrà la Quarta festa de l'Escola per la nostra Llengua a l'Alguer.

* L'OCB aplegà 2000 persones a Lluçenç del seu 35è aniversari.

* L'Acampallengua reuní 1000 joves a Inca.

* L'Associació de Consells locals de la Franja, lliura el 10è Premi de Literatura Infantil "Desperta Ferro!".

* "El perquè de tot plegat" es projecta durant 15 dies a Perpinyà (El Rosselló). És la primera pel·lícula en català que s'hi exhibeix comercialment.

* El prefecte Bonet recorre la catalanització del cadastre de Perpinyà.

* Com d'uns anys ençà, Perpinyà i una vintena de vilatges nord-catalans celebren la diada de Sant Jordi.

* El comitè de redacció de la TVV denuncià la manca de pluralisme i la manipulació informativa dels seus telenotícies.

* A la tardor començarà a emetre el nou canal integrant en català de la Televisió Valenciana.

* Signatures d'adhesió al manifest "Pels documents notariais en català", carrer St. Antoni Mª Claret, 17-2C-25300 Tàrraga (L'Urgell).

* Tan sols el 5% dels estudiants de la Ciutat de València parla català habitualment, el 54% té dificultats per fer-ho, el 90% té l'espanyol com a llengua familiar.

* El 15% d'estudiants de primària i secundària del País Valencià feren l'ensenyament en català el curs 96-97.

* Els voluntaris lingüístics difonen per la UAB uns cartells sobre els drets lingüístics dels universitaris catalans.

* L'Associació per la Llengua presentà 15.000 signatures recollides per al cinema en català.

* Tan sols el 18% de la ràdio privada feta a Catalunya emet en català. Catalunya Ràdio, hi es capdavantera amb 620.000 oients.

* Segons el Gremi de Llibreters, les vendes de llibres en català ha augmentat durant la diada de Sant Jordi d'enguany.

* Un 33% dels rètols comercials de Barcelona són escrits en català (27'4% en espanyol, 23'6% s'escriuen igual en totes dues llengües, 12'4% en d'altres llengües, 3'6% són bilingües).

Llengües Vives. Bústia Postal 5224-08080 Barcelona. Ω

Suggerències per una alimentació sana

Es cosa sabuda que els diferents contaminants se potencien (multipliquen) mutuament i no sols sumen. No es d'estranyar, doncs, que un de cada quatre alemanys morin de càncer.

Davant d'això, suggerim alguns canvis en l'alimentació per aquelles persones que estimin la vida i intentin sobreviure als milers d'additius, pol·lucionants, frauds i altres obsequis del "progrés".

1) Eliminació progressiva de carns i peixos. Són especialment perillosos els musclos (que concentren tot tipus de contaminants) i els crustàcis, i el porc (que embruta la sang i dona artròsis).

La carn sovint està tractada amb substàncies tòxiques com es ara hormones, provoca agressivitat i és més cara que les verdures (per a fabricar un quilo de carn fan falta uns quant quilos de cereals. La vedella és la carn més contaminada, vaques boges a banda.

2) Com a alternativa suggerim el vegetarianisme, allò més biològic possible (es a dir, vegetals cultivats sense plaguicides si pot ser: verdures i fruites del temps i del lloc.

3) Eliminació de llaunes de conserva (índex perillós de contaminació per metalls, a més de ser mes cares que els productes

naturals). Cal evitar els envases de plàstic (substituir-los per vidre, test, cartró...) no és cap broma.

4) Reduir progressivament l'ús de les drogues dures "occidentals" quotidianes: begudes alcohòliques, fàrmacs, tabac, café, té. Anar a la seva total eliminació.

5) Menjar productes integrals biològics: cereals biològics, pa integral, etc. Llevat de cervesa, germen de blat, alga espirulina, magnesi...

6) Substituir la llet artificial per kéfir (espècie de llet agra o iogurt, que protegeix l'aparat digestiu). A partir dels nou anys ja no dige-

rim be la llet, és millor menjar derivats.

7) Productes especialment sans i revitalitzadors són: Alls, ceba, llimona, taronja, poma. Convé menjar-ne sempre que puguem.

8) Són antiinfecciosos i revitalitzadors molt potents tots els derivats de l'abella: mel, pol·len i jalea reial. Convé fer cures periòdiques amb jalea reial (mesclada si se vol amb arrel de ginseng), que dona gran optimisme de viure. Les abelles reines ponen cada dia deu vegades el seu pes en ous i no menjan altra cosa que jalea.

9) Si menjau derivats de l'abella, cereals i ous biològics, derivats de la llet (millor si es de cabra), les contaminades carns, els crustà-

cis i els peixos no fan falta per res. També podem substituir el tòxic sucre refinat (càries, infeccions...) per la mel (antiinfecciosa). I la sal refinada per sal marina o alls.

10) les infusions d'herbes, sobretot la sàlvia, poden ser eficaces si s'eliminen els fàrmacs. El ioga, els masages, la meditació etc., ens lliuren de la medicina química i les seves toxicomanies, així com de les seves seqüeles: noves malalties físiques i psíquiques. Cal fer gimnàstica, moure-se, córrer a l'aire lliure...

L'alimentació natural és la millor medicina... preventiva. Que la teva medicina sia el teu menjar. Es més agradable, a més bon preu i el més segur. Ω

Colla Ecologista.

Càtars, bona gent

PER IRENE CUMPLIDO

El país d'Aude, bressol de la cultura càtar, s'ha convertit avui en dia en un punt de màxim atractiu turístic: els castells de Cabardès, les quatre torres de Lastours, les runes de Saissac, les carreteres del Minervois al departa-

ment de l'Herault.

Kataros ve del grec "puresa", perquè el catarisme es remonta al budisme i a la filosofia grega...

Els càtars o els enomenats "bons homes" eren un grup anò-

nim de persones que anaven amunt i avall en el Llenguadoc.

Entre els anys 1209 i 1255, en temps del Rei En Jaume, Occitània va patir una "guerra santa" d'una gran violència, a fi d'exterminar el catarisme que

amb facilitat s'havia estès per les seves terres.

Els únics testimonis que ens queden d'aquell conflicte, són els vestigis de tants castells fortificats que van jugar un paper fonamental en la gesta. Ruïnes que van des de Carcassona fins als boscos de Foix i la plana del Rosselló. Els senyors dels castells més agrestes van ser els defensors de l'heretgia; tot i que la majoria no eren càtars, lluitaven junts en la croada.

L'església, per mostrar la seva autoritat, predicà la guerra santa. El Papa Inocenci III va cridar els croats que estaven mentalitzats per conquerir les terres del sud, sota la protecció del rei de Catalunya. La croada congregada a Lió, el 1209, arrasà Besiers, Carcassona, després i guiats per Simó de Monfort van arribar a Tolosa, van conquerir Brams, Lastours, Minerva i Termes. Els càtars que no es retracaven van ser cremats vius.

Després de molt de camí arribaren a la Perepertusa on va ser edificada una de les més formidables retxes defensives: Piolet, Fenollet, Queribús i Aguilar.

A partir de l'any 1209 i després de la invasió del Llenguadoc pels croats, Monsegur fou el refugi de l'església càtara. Va ser el santuari de l'església prohibida, mentre tot el país era ocupat pels soldats del rei catòlic de França i pels inquisidors. L'inquisidor Fournier va ser que va organitzar la persecució de les desviacions en la fe catòlica entre 1318 i 1325 juntament amb un equip de dominics. Nobles, capellans, pagesos, artesans i petits comerciants, van tenir un final tràgic: confiscacions de béns, peregrinacions forçoses, presó i foguera.

Es important destacar la importància del paper de la dona en una societat aristocràtica, de costums relaxats, com Occitània, on la dona noble era la important com a mecenes del trobador, fins a esdevenir "trobaïdoritz".

Gilbert de Castres va ser un personatge a destacar de l'època del catarisme. Poques dades ens han arribat d'aquest home

que sembla ser que era noble i que va viure a Fanjeaux al 1204; el 1207 va participar en el col·loqui de Montreal com a cap de la representació càtara, més tard va ser escollit bisbe de Tolosa, però abans se l'havia vist passejant pel Llenguadoc predicant i resolent problemes.

La Croada va massacrar trenta mil càtars o no (recordau allò de "matau-los a tots, que Déu triarà als catòlics"). Els croats venien en nom de Déu i fessin el que fessin havien d'aconcentrar al papa.

L'any 1228 s'implantà el Tribunal de la Inquisició a Tolosa. En aquell temps el catarisme va ser molt perseguit a Catalunya però no desaparegué, és més a Barcelona i al Principat va doblar-se en pocs anys el nombre de càtars perquè vingueren a refugiar-s'hi els perseguits del Llenguadoc. Adquiriren terres al Maresme i al Pla del Llobregat, on abunden les masies amb aquest mateix nom del segle XIII i algunes guarden les escriptures com les de Sant Just Desvern, Sant Feliu de Llobregat... Aquestes masies tenien amagatalls secrets i el batle reial els avisava i els protegia davant dels atacs enemics. Els inquisidors odiaven aquesta situació. Se suposa que a Mallorca i a València vingueren a refugiar-se repobladors càtars fugint de la violència papal.

Després de Tractat de Corbeil (1258) s'enverinà la persecució i es reprengueren els processos que culminaren amb el desenterrament, la crema dels ossos i amb tres senyors feudals dels Pirineus jutjats a l'església del convent dels dominics de Barcelona on van ser excomunicats.

Els càtars que eren vegetarians i anaven de dos en dos, vestits de negre i amb els cabells llargs, es pot dir que eren personatges entranyables: la prohibició de posseir qualsevol cosa i de prestar juraments eren dos dels seus principis.

El segle X, Búlgaria va veure el neixement de catarisme, des de llavors homes de llargs cabells han hagut de recórrer llargs camins. Ω

Les torres de Peyrepertuse.

Dret a l'autodeterminació

Una de les principals preocupacions dels ciutadans de l'Estat espanyol és el terrorisme. Cada qual aporta possibles solucions, però ningú arriba a l'arrel del problema.

Dir que Herri Batasuna ve perdent el recolzament o que la majoria del Poble basc està en contra d'ETA és falsejar la realitat. I la majoria dels mitjans de comunicació ho fan. Aquell que vegi les manifestacions d'HB ho podrà comprovar. Entre la joventut basca el partit amb més recolzament és HB, de manera que la situació en el futur no canviarà.

Amb al·l'opressió policial no s'arribarà enlloc, podran acabar amb ETA, però al pocs mesos tornarà a néixer. L'única solució es reconèixer el dret a l'autodeterminació del poble basc.

Dir, com diu la Constitució que "la nació espanyola" -es "indisoluble", o una "pàtria indivisible", és una bajanada de les més beneïtes. Totes les fronteres estatals es van modificant al llarg

de la Història; allò que perdura són els pobles, les cultures, com les d'Andalusia, Catalunya, Euskal Herria, Escòcia etc., perquè són entitats reals, cultures uniformes, no com els estats plurinacionals com l'espanyol, que són inventats a base de guerres.

El dret a l'autodeterminació es pura democràcia. Si Euskadi o qualsevol altre nació decideix quedar-se dins de l'Estat espanyol, serà de manera voluntària, no a la força com en la actualitat, i sense l'amenaça continuada de l'exèrcit. I si decideixen anar-se'n, ningú té dret, basant-se en els principis democràtics a impedir-ho, perquè aquesta serà la voluntat de la majoria d'aquella nació. Tota la resta són posicions imperialistes i fanàtiques, pròpies de cert nacionalisme espanyol, les mateixes que provocaren la guerra a Bòsnia. Ω

Arturo Miguel Campezo Manzano

RECORDA
Quan hagi llegit aquest periòdic,
si no en fas la col·lecció,
regala'l a un amic, veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

No són 300 milions: un plany per la causa índia

Dir que al món són 300 milions de parla castellana és dir una barbaritat. Arreu d'aquest globus sols arriben a prop de cent milions d'hispanoparlants. D'on surt aquesta exagerada xifra? Segons els autors d'aquest llibre és que la història ha estat manipulada d'acord als interessos imperialistes dels estats del vell continent. El Club d'Amics de la Unesco, va ser presentat de la mà de Josep Martínez, el llibre de Josep Travesset i Anna Rosselló **No són 300 milions** en el qual es demostra que l'Amèrica del sud no és hispano-amèrica com ens han fet creure fins ara, s'assegura que no arriben ni a 125 milions de castellano-parlants (...) tanmateix, encara resten arreu del continent nombroses ètnies que viuen i resisteixen l'embat de l'imperialisme espanyolitzador. Quítxues, Aïmares, Araucans, Guaranís i altres es van arreplegar en el "primer Congrés Indi de Sud Amèrica denunciant el 12 d'octubre com el "Dia de la Desgràcia" i proclamaren el 19 d'abril com "Diada de l'Indi".

En els nostres contactes personals vam comprovar que hi ha una gran incomprensió envers les cultures índies; Marie-Chantal Barre ho confirma a la plana 174 del llibre **Ideologías indigenistas i movimientos indios:**

"El fet de defensar els seus drets com

a poble és molt mal vist pels partits polítics, fins i tot per l'esquerra llatinoamericana, que els qualifica freqüentment de "moviments racistes", perquè es fonamenta en la indiféncia, o també "reaccionaris, divisionistes, conservadors",... i la dreta, per la seva part, els considera "comunistes" o com a mínim "esquerranistes". Com podem veure, el problema indi no encaixa en les anàlisis occidentals que només s'ocupen de masses camperoles explotades, i no de pobles oprimits. Els partits polítics refusen la diferència, influenciats pel colonialisme teòric de què són víctimes la major part del partits polítics a l'Amèrica Llatina.

A la vegada, els indis volen elaborar les seves pròpies teories, seguir la seva pròpia ideologia en els seves pròpies organitzacions polítiques, per no dependre del paternalisme dels partits polítics, que els converteix en menors d'edat als quals s'ha d'ensenyar tot".

Tristan Maroff, "Ideari Sud-americà", escriu:

...Ah, què fabulós és viure en una terra on el noranta per cent són ignorants i on es castiga amb fuetes l'indígena que no s'agenolla o que ha robat una gallina... Una desgràcia ser indi. Raça maleïda, execrada, avorrida. Raça que serveix

per a l'entusiasme líric de poetes i diaristes insuls... Els indis són productors i sostenen l'economia i, malgrat això, no elegeixen representants. Raça forta, vigorosa, honesta, però tímida; raça que viu sota la supertició de l'Inca, que li va dir: "No s'ha de matar l'autoritat..."

"Un manyac gosset llepava la cara del seu amo, un ancià indi ferit en haver-se copejat contra una grossa pedra, possiblement en caure d'un pujol que aleshores li feia d'aixopluc.

Amb no poca dificultat vam emportar-nos-el fins el nostre campament. Mentre li curavem la ferida que tenia al front, l'astre nocturn apareixia amb tota la seva plenitud. L'ancià ens mirava, ara a nosaltres, ara la nostra bandera catalana, que duïen clavada al cim de la cabina i que, amb una dignitat que impressionava, onejava constantment.

Com en altres ocasions vam haver de recórrer a la mímica, car parlavem un idioma diferent, encara que ell deixes anar, de tant en tant, alguna paraula en brasiler. Ens va preguntar si aquell símbol significava el nostre poble. En contestar-li afirmativament, ens ensenyà un braçalet d'os que tenia gravat un arbre i una onça, i ens va dir que aquell també era el símbol del seu poble. Per poder-

lo curar més bé, l'havíem ajagut damunt una flassada i allí es quedà adormit. Quan a l'albada ens vam despertar, el vell indi havia desaparegut. Per moments ens imaginàvem que tot devia haver estat un bell somni, ja que no se'n veia rastre. Allà en terra, però espolsada i plegada, hi havia la flassada. La desarem amb una certa nostàlgia i, quan ens disposàvem a prosseguir el viatge, una estranya visió ens feu acostar a la roda del coxellar. A terra, mig recolzada en la roda hi havia una sageta. Vam pensar que l'ancià indi la devia haver perdut del seu atractiu i selvàtic bagatge. En plegar-la, però un estremiment va recórrer tot el nostre cos. L'emoció ens impedia apartar la vista d'aquella fletxa. L'ancià nadiu ens havia agraït el que vam fer per ell. En un extrem de la sageta hi havia gravat les quatre barres...! El que no podíem arribar a comprendre era que un ancià ferit i en plena nit havia pogut gravar un treball tan perfecte.

Aquesta inesborratble vivència descriu, per ella mateix, la immensa gratitud que senten uns pobles sotmesos per la "civilització" com si fossin animals. Ω

Josep Travesset-Anna Rosselló.
Tlf. 93 4550092.

El Parlament declara el txetxè única llengua oficial

Mentre que els avions russos feien maniobres damunt Grozni, el Parlament de Txetxènia va aprovar la setmana passada una llei per la qual es declara l'idioma txetxè, única llengua d'ús oficial en aquesta República.

Segons el president del Parlament txetxè Ruslan Alijadzhev, "la guerra (1994-1996) va canviar l'actitud del poble cap a l'idioma rus i ara exigeix que el txetxè sigui l'únic idioma oficial".

Fins ara, tot i la proclamació de la independència, el rus continuava sent, al mateix temps que el txetxè, idioma oficial de la República. Ω

ELS 7 FRONTS ON ELS PAÏSOS CATALANS HAN D'ASSOLIR LA INDEPENDÈNCIA

1. Front en pro de la formació de dirigents.
2. Front en contra de la tergiversació de la nostra història.
3. Front en pro d'una revolució pedagògica, i d'un ensenyament que no subestimi la cultura catalana.
4. Front en contra de la drogaaddicció, i de la depauperació, caracterològica, del nostre poble.
5. Front en pro de la integració dels immigrants, i del ferm rebuig dels colonitzadors.
6. Front en contra de l'imperant senequisme polític.
7. Front en pro de l'autèntica recuperació de Barcelona com a capital d'uns Països Catalans lliures.

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals o peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu subscripcions de **L'ESTEL** d'un any, de dos anys o de cinc anys als vostres essers estimats.

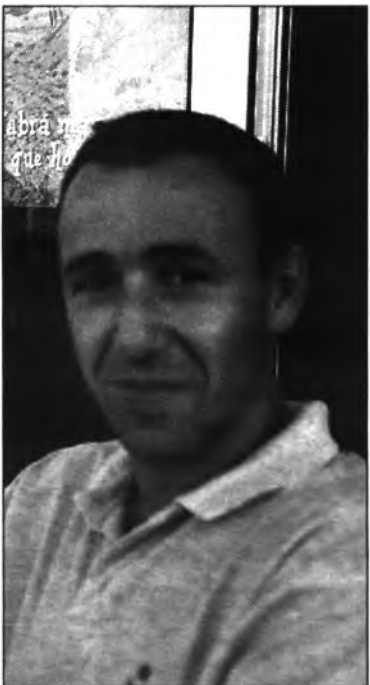
**Feu país, família i amistat tot alhora.
DIGAU-LOS-HO amb L'ESTEL**

**SI T'HA AGRADAT AQUESTA REVISTA
NO ET TALLIS I TELEFONA AL
26 50 05
I LA T'ENVIAREM CADA QUINZE DIES**

N'Antoni i na Catalina són els amos de la Tapisseria Riutort a la barriada de sa Font de Muro. N'Antoni Riutort va obrir aquest establiment fa 37 anys.

En Pep Dalmau de santa Margalida, regenta des de fa 10 anys l'Estudi Bar a Son Bauló. Un bar de nit i del Mallorca. (Quan deim "Cafè de nit", és que obrin a mitjan horabaixa i tenen obert fins a la matinada).

El matrimoni Paieres-Reus regenta des de fa un mes la Pizzeria Ca na Marti al centre de santa Margalida.

La "causa comú" de l'esquerra

En una entrevista periodística, el Senyor Almuina, recentment elegit secretari general del Partit Socialista Obrer Espanyol, feia una crida a les forces d'esquerra, progressistes, socials, sindicals i cíviques, ONG's, a lluitar per "la causa comuna de l'esquerra". En aquesta entrevista el Senyor Almuina posava com a exemples de la causa comuna, entre d'altres, la millora de la política educativa, la sanitat i les mesures fiscals.

D'entrada, sembla voler calcar el procés d'unitat d'esquerra que ha duta terme en Jospin a França, unint asocialistes, comunistes, ecopacifistes, etc., en un front electoral contra la dreta, amb promeses d'augment de salaris, millora de l'educació, paralització del procés de privatitzacions etc. Però aquestes promeses han començat a esvaïr-se tant sols uns dies després de fer-se públiques.

Primer, acceptant en la cimera d'Amsterdam el Pla d'Estabilitat que significa tot el contrari d'allò que els electors francesos votaren. Segon, ha augmentat el salari mínim només mig punt més que l'anterior govern Juppé. Tercer, acceptant el tancament de la planta de la Renault a Vilvoorde, quan l'Estat francès té el 41% del capital de Renault, acceptant l'informe que aconsella el seu tancament, entre altres causes, per no ser competitiva, donat que l'obrer belga "costa" un 70% més que l'espanyol, que el portuguès etc. Es a dir, tot el contrari del que prometé.

És aquesta la causa comuna del Senyor Almuina?

Existeix aquesta causa comuna de l'esquerra? Es clar que si, la causa comuna és la defensa de les empreses i dels sectors públics, la defensa de la sanitat pública, l'e-

ducació pública, la defensa de l'Assegurança Social contra el Pacte de Toledo, la lluita per la reconquesta dels drets socials i laborals, contra les reformes laborals tant d'aquest govern del PP com del anterior del PSOE en el 94.

Però aquesta no és la causa comuna del Senyor Almuina, secretari general del PSOE. Perquè no es pot defensar l'Assegurança Social recolzant el Pacte de Toledo, que obri la porta a la seva desaparició, ni es pot lluitar per la reconquesta dels drets quan s'ha promogut l'anterior reforma laboral i la segueixen defensant.

Perquè, com ell mateix reconeix en la mateixa entrevista, la seva "causa comuna", "no és possible dissenyar-la fora d'allò que significa el projecte de la Unió Europea, ni li sembla viable creure que el projecte comú ignori com funciona l'economia de mercat". Es a dir, Maastricht. Allò que està fent el govern Jospin a França, el Senyor Blair a Anglaterra, quan demanen, en ares del Mercat Unic i el sanejament econòmic, "mercats laborals flexibles". En el mateix sentit se pronunciava en Joan Lerma, company d'executiva del PSOE de n'Almuina: "...el 34 Congrés ha establert la reducció de la jornada laboral, que s'haurà de fer compatible amb el criteri de la competitivitat". Es a dir, haurà d'anar acompanyada, en una o altra forma, de reducció de salaris a fi que augmentin els beneficis empresarials.

Que té en comú la causa dels senyors Almuina, Lerma, Jospin i Blair amb la causa comuna dels treballadors? És aquesta la causa comuna de l'esquerra? Ω

Pere Felip.

Na Joana Martí és una de les madones del Magatzem can Parric a santa Margalida. Son uns grans magatzems majoristes que proveeixen botigues i supers d'arreu de Mallorca.

N'Elena, n'Antònia i na Xesca fa 4 mesos que s'associaren en Comunitat de Béns per obrir la Botiga de Moda Xaps i l'Herboristeria Cos i Natura a can Picafort.

SI T'HA
AGRADAT
AQUESTA
REVISTA
NO
ET
TALLIS
I TELEFONA
AL
2
6
5
0
5
I LA
T'ENVIAREM
CADA
QUINZE
DIES

U n c e n t e n a r i

Fa cent anys, o sigui el 1896, la Direcció General de Correus i Telègrafs va decidir que no es podia parlar en llengua catalana per telèfon. El diputat per Solsona, Maluquer i Viladot, explicà al Congrés de Diputats que l'obligaren a parlar en castellà en una conferència amb Manresa, i "las personas con quienes habia de conferenciar no comprenden una sola palabra de castellano, y en todo caso habria que hablarles con tanta pausa que pasarían los tres minutos sin empezar a tratar el asunto".

Aquesta queixa parlamentària contra una mesura tan injusta, malgrat fer-se davant el Ministre de la Governació, que aleshores era el conservador Cos-Gayon, no va pas tenir reeiximent. El 15 d'agost de 1899, o sigui, tres anys més tard, Cucurella va tornar a insistir davant el president del Consell, el conservador Francisco Silvela, i textualment va dir: "Por disposiciones administrativas que no conozco detalladamente, ocurre que en España no se autoriza la circulacion de telegramas y de telefonemas que no vayan redactados en castellano, y por esta causa estan privados de utilizar el

teléfono y el telégrafo aquellos espanyoles que no hablen o no escriban este idioma"

Silvela va contestar que, efectivament, reconeixia que existien "algunas disposiciones ya de tiempos muy antiguos", i que es donarien ordres concretes per eliminar aquesta prohibició, ja que es considerava que era una exigència natural i "la prohibición que habia debe desaparecer, porque obedecia a pensamientos de otros tiempos que no tienen ya realidad ninguna". Si molt bé, però la prohibició va continuar. Aquest ha estat l'estil de sempre, reconeixen que no es pot sotmetre lingüísticament a ningú, però ells continuen imposant el castellà a tot arreu per on passen.

Des de Catalunya es va enviar per part dels Ajuntaments, Diputacions, Cambres de Comerç, etc. diferents queixes a Madrid per aquesta injusta glotofàgia. Pel juny de 1904, després d'un viatge oficial del rei Alfons XIII a Barcelona, o sigui, vuit anys després d'haver-ho prohibit, el ministre conservador Sánchez Guerra va dictar un reial decret pel qual es va autoritzar parlar català en les converses telefòniques,

sempre i quan fossin privades, i hi haguessin funcionaris que ho entenguessin en el moment d'intervenir les converses.

En conseqüència el 1904 el govern, aleshores presidit pel mallorquí Antoni Maura i Muntaner, tampoc no va resoldre amb equitat el problema lingüístic. Els habitants dels Països Catalans hem de ser conscients dels adversaris que tenim per veïns. Ara potser no poden prohibir-nos la llengua catalana en les converses telefòniques, però si quan actuam com usuaris de la telefònica demanem a la centraleta un servei, encara la companyia no ha ordenat que se'ns atengui en llengua catalana. En especial el servei d'informació, quan es demana qualsevol detall et pots trobar que et contesta una veu, sovint de males maneres, dient que li parlis en castellà, i la realitat és que per raons internes, s'ha organitzat el servei d'informació sense cap esperit de servei, perquè no té sensibilitat lingüística de cap mena, per la qual cosa allò que fa cent anys va passar, encara continua.

Francesc Ferrer i Gironès
(de la revista ACCIÓ).

En Nicolau Porcel, natural d'Andalusia és l'amo del **Restaurant Ecu** de can Picafort. Fa cuina internacional pels turistes a una mitjana de mil pessetes. A la foto amb el seu cambrer.

Fa 18 anys que na Carne Pinheiro regenta la **Botiga Carne** a can Picafort. A la fotografia amb el seu fill.

Fa 5 anys que el matrimoni Expósito-Rodríguez regenta el **Restaurant Sa Torrada** a can Picafort. Despatxen les cams a la graella i els menús a 800 ptes.

Ineficàcies de la justícia espanyola (i humana també)

En distints mitjans especialistes de prestigi com el senyor Frontela, criminalistes, etc. han demostrat "ad nauseam" el caramull d'errors garrafals i estranys en el cas d'Alcàsser.

Tanmateix, la justícia s'hi ha tancat en banda i no sembla disposada a reconèixer res d'això. A més, hi ha comptat amb l'ajut inestimable dels mitjans pro-PSOE i dels Països Catalans, que han tret sovint l'artilleria pesant contra l'acusació particular del pare de na Míriam sense reconèixer tot el maremagnum de fons que hi ha. També la Guàrdia Civil ha anunciat querelles contra el pobre pare, per presumptes calúmnies.

En un altre sentit veiem com les responsabilitats d'en Canyelles en el cas Sóller han prescrit, igual que les de gent del PSOE en el cas FILESA. I no parlem de les del cas GAL...

Breu: Hi ha partits que sembla que els prescriu tot. O sia, tenen com dret de cuixada a fer-ne mil i una.

En aquest país sols acaben a la presó els qui furten menys de dos milions. Els altres tenen patent de cors: Quants ministres, banquers, alts càrrecs policials, directors generals són a la presó, entre tota l'incomptable retafila d'escàndols de l'actual Restauració borbònica? Doncs, ben pocs: Els "rebels" (com ara en Roldan) o els qui no tenien bons padrins (com la del BOE), ni quatre gats, tot plegat.

Les presons són per els pobres: fills d'alcohòlics, de bagasses i d'aturats, drogadictes, camells de poca volada, lladres de bancs, etc... quasi tots menors de 30 anys. Una perla de justícia!... Ω

JAUME TALLAFERRO

RECORDA

Quan hakis llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

Al fossar de les moreres

Felip quint que tants se'n reia
vet aquí què n'haurà tret:

rius de sang i un munt de runes
per pujar al tron reial.
Al fossar de les Moreres
no s'hi enterra cap traïdor;
fins perden nostres banderes
serà l'urna de l'honor.

1714 Mestre Jordi i el seu net és neguen a enterrar al Fossar
el fill de l'un i pare de l'altre, mort lluitant al costat de l'e-
xercit invasor. Ω

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....

Adreça.....

.....C.P.....

Població.....

C.I.F. ....Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa .....

Adreça .....

Núm. entitat.....Núm. sucursal .....

Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**

ES GALL

Iots i platges a roll!

Saps que m'agraden ses tandes
de calor, que fa a l'estiu!
Fadrines per totes bandes
vestides amb quatre randes,
com aucells sortits del niu.

A una cosa un no s'avesa,
si té sentit de pagès:
veure tanta reialesa
que, amb un títol de noblesa,
menja, jeu i no fa res.

Mira el rei! No té ni fibra
de mallorquí ni color...
Si al menys hi escrivís un llibre,
com va fer Lluís Salvador!

I ara ve una altra historieta
que cap sant pot aturar.

Què us pareix posar tauleta,
mantell, cullera i forqueta
a n'Aznar dins Cap Pinar?

Es que en Matas i comparsa
un nou triomf tenen ben cru;
per xo embullen filagarsa
i munten aquesta farsa,
que pagam jo, l'altre i tu.

Per xo a Matas li interessa,
per si de cas perd el vot,
que tots plégats ben depressa
al rei regalem un iot.

Què se creu? Que fa molt noble
tenir un lladre convidat?
Tot i en Matas, aquest poble
no ha perdut la dignitat. Ω

Obra devota de la creu

*Poema escrit per Pero Martines,(1435-1463) a la presó de Mallorca per demanar clemència
a la mare de Ferran el Catòlic. El poeta aragonès participa a la guerra civil catalana a
Menorca. La reina no el perdonà pas i fou executat a Ciutat.*

Arc gran i fort on el bell cos s'estira,
premsa de vi on el raïm se prem,
ormeig segur on s'aferra a l'extrem
qui anegat pels seus grans crims se mira.
(...)

Oh! alt bastó on fou la serp penjada
contra verí fent-la Moisés d'aram!;
pa saborós que trau la set i fam
que dóna el món amb sa vida penada.
(...)

¡Oh verga d'or en tots llocs florejada,
amb clara sang raent nostres defaults,

plena de flors i d'infinites esmalts
pintats de nou per la sang escampada!
Oh net robí tret de la viva mena,
alt de color i en or fi acunçat,
fort diamant que no fou mai trencat
per durs martells, turments ni fera pena!

(...)

A totes parts mires la gent perduda
per abraçar els qui t'imploraran,
cecs i contrets, tots quants t'aclamaran,
sentiran prest ton socors i ajuda.Ω

I N F O R M A ' T
I N F O R M A ' T
I N F O R M A ' T

L'HUMOR

Abans: FEM L'AMOR NO LA
GUERRA, al Vietnam
Ara: FEM DINERS NO LA
GUERRA, al Vietnam
[a Newsweek]

L'Índia i el Paquistà celebren els 50 anys de la seva independència

L'Índia i el Paquistà celebraren el passat dia 14 d'agost
el cinquantenari de la seva independència d'Anglaterra amb
grans festes d'aniversari.

"A mitjanit, quan el món dormi, l'Índia despertarà a la
vida i a la llibertat", va dir el vespre del dia 14 d'agost de
1947 Jawaharal Nehru, en el seu cèlebre discurs "Cita amb
el destí". Aquestes paraules, que marcaren la fi de l'imperi
britànic a l'Índia, s'escoltaren novament el dia 14 d'agost de
1997 al Parlament de Delhi. Ω